

Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi
Journal of Terrorism and Radicalization Studies

Haziran 2022, Cilt: 1, Sayı: 2, ss.202-253

June 2022, Volume: 1, Issue: 2, pp.202-253

ISSN 2792-0518 (Basılı/Print)

ISSN 2822-2334 (Çevrimiçi/Online)

Makaleye ait Bilgiler / Article Information

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Başvuru Tarihi / Application Date : 01 Haziran 2022 / 01 June 2022

Makale Kabul Tarihi / Acceptance Date : 23 Haziran 2022 / 23 June 2022

Makale Yayım Tarihi / Publication Date : 30 Haziran 2022 / 30 June 2022

Makalenin Başlığı / Article Title

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi: PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)

Analysis of Turkish Terrorism Events Platform Data: Effects of PKK Terror (1984-2022).

Yazar(lar) / Writer(s)

Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

Atf Bilgisi / Citation:

Yeşiltaş, M., Özdemir D.M. ve Kuru, S. (2022). Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi: PKK Terörünün Etkileri (1984-2022). *Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi*, 1(2), ss.202-253, DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/trad.8>

Yeşiltaş, M., Özdemir D.M. ve Kuru, S. (2022). Analysis of Turkish Terrorism Events Platform Data: Effects of PKK Terror (1984-2022). *Journal of Terrorism and Radicalization Studies*, 1(2), pp.202-253, DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/trad.8>

Terörizm ve Radikalleşme ile Mücadele Araştırma Merkezi Derneği

Research Center for Defense Against Terrorism and Radicalization Association

Adres/Address: Beytepe Mah. Kanuni Sultan Süleyman Bulvarı 5387. Cadde
No:15A D:58

06800 Çankaya/Ankara

Telefon/Telephone: +90 312 441 11 50

www.tradergisi.com

e-posta/e-mail: editortrad@teram.org

TÜRKİYE TERÖRİZM OLAYLARI PLATFORMU VERİLERİNİN ANALİZİ: PKK TERÖRÜNÜN ETKİLERİ (1984-2022)

Murat YEŞİLTAS*, Durdu Mehmet ÖZDEMİR**, Sibel KORU***

ÖZET

Bu araştırma makalesi, terör örgütü PKK ve uzantılarının gerçekleştirmiş olduğu terör saldırılarını ve etkilerini analiz etme amacıyla kaleme alınmıştır. Çalışmanın ikinci bir amacı ise Terörizm Analiz Platformu (TAP) tarafından toplanan verilerin kamuoyu ile paylaşılmasıdır. Çalışmanın kapsamını belirlemek için zaman ve coğrafya iki temel belirleyici seçilmiştir. Zaman bakımından 1984-2022 yılları arasındaki terör saldırıları incelenirken, coğrafya bakımından Türkiye, Irak ve Suriye sınırları içerisinde meydana gelen terör saldırıları incelenmiştir. Çalışmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Nicel veriler noktasında verilerinin literatüre kazandırılması amacıyla Terörizm Analiz Platformu (TAP) verilerinden faydalanılmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde TAP hakkında bilgi verilmiş ve çalışmanın metodolojisi izah edilmiştir. İkinci bölümünde 1984-2022 arası dönem, 4 ayrı dönem içerisinde aynı parametreler üzerinden incelenerek karşılaştırmalı dönemsel analiz yapılmıştır. Sonuç kısmında ise 1984-2022 arası dönemdeki tüm veriler bütüncül bir bakış açısıyla toplu bir şekilde ortaya koyularak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Türkiye, PKK, YPG, Terörizm, Terör Saldırısı, Irak, Suriye.*

ANALYSIS OF TURKISH TERRORISM EVENTS PLATFORM DATA: EFFECTS OF PKK TERROR (1984-2022)

ABSTRACT

This research article aims to primarily classify terrorist attacks committed, claimed, and attributed by and to the PKK as well as analyze their impact on the broader Turkish security landscape. To specify the scope of this study, time and geography are selected as the two primary determinants. Hence, this research will look into and analyze the PKK attacks between 1984 and 2022 within the territorial borders of Turkey, Iraq, and Syria. Key findings and interpretations will be displayed insightfully by employing quantitative and qualitative research methods in tandem while also continuously using statistical analysis. The secondary goal of this article is to share the data collected by the Terrorism Analysis Platform (TAP) with the public. The study begins by briefly presenting the TAP and proceeds with explaining the research methodology in which the data was collected and analyzed. Using the pre-established parameters the study, then conducts a comparative periodic analysis (CPA) of the 1984-2022 timeframe by dividing into four periods. Lastly, the study reviews all the collected and listed data (1984 – 2022) from a holistic perspective in its conclusion.

Keywords: *Türkiye, PKK, YPG, Terrorism, Terrorist Attack, Iraq, Syria.*

* Prof. Dr., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, murat.yesiltas@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1985-8504

** Öğr. Gör., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, dmozdemir@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8084-9180

*** Araştırmacı SETA, sdruz@setav.org, ORCID: 0000-0003-2775-7890

Makale Başvuru Tarihi / Application Date: 01 Haziran 2022 / 01 June 2022

Makale Kabul Tarihi / Acceptance Date: 23 Haziran 2022 / 23 June 2022

GİRİŞ

PKK ideolojik temellerinin inşa edildiği 1973-1975 yılları arasında Marksist-Leninist bir örgüt yapılanması olarak ortaya çıktı. Stalinist bir liderlik modelini benimseyen örgüt, ideolojik temellerin ardından eleman kazanımı için gerekli hazırlıkları 1976 ve 1978 yılları arasında sürdürdü. Silahlı propaganda ile sürekli saldırı stratejisini hayata geçirebilmek için, 1978 ve ilk saldırısını gerçekleştirdiği 1984 yılları arasında lojistik, eleman temini, kamp kurma ve eğitime yönelik hazırlık sürecini tamamladı. Kurucu kongrenin ardından gerçekleştirilen ikinci kongrede alınan karar ile ise PKK, askeri stratejisini vur-kaç taktiği ile “gerilla savaşı” olarak tayin etti. Bu andan itibaren Türk Silahlı Kuvvetlerini (TSK) savunma durumunda tutmayı hedefleyen sürekli saldırı stratejisini uygulayacak, siyasi figürler, güvenlik güçleri gibi seçilmiş hedeflere yönelik sansasyonel saldırılar yoluyla silahlı propaganda yürütecekti.

Bu araştırma makalesi, terör örgütü PKK ve uzantılarının, PKK'nın kuruluşundan itibaren gerçekleştirmiş olduğu terör saldırılarını ve bu saldırıların etkilerini analiz etme amacıyla kaleme alınmıştır. Araştırmanın bir diğer amacı ise Terörizm Analiz Platformunun (TAP) PKK saldırılarına ilişkin verilerini literatüre kazandırmaktır. Araştırma yapılırken zamansal ve coğrafi olmak üzere iki tür sınırlamaya başvurulmuştur. Zamansal açıdan PKK'nın ilk terör saldırılarına başladığı 1984 yılından günümüze kadar olan zaman dilimi dikkate alınırken; coğrafi anlamda Türkiye, Irak ve Suriye sınırları içerisinde meydana gelen terör saldırıları dikkate alınmıştır. Örgütün Türkiye ve Irak sınırları içerisindeki ve Irak sınırından yapılan saldırıları, PKK saldırısı olarak kodlanmışken; Suriye'deki saldırıları ve Suriye sınırından gerçekleştirilen saldırıları YPG saldırısı olarak kodlanmıştır. Çalışmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Nicel veriler noktasında TAP, verilerinden faydalanılan temel kaynak olarak seçilmiştir. Çünkü bu makalenin hedeflerinden biri de daha önce ifade edildiği gibi TAP'ın tanıtımını yapmak ve içerisindeki verilerin literatüre kazandırılmasını sağlamaktır. Terörizm Analiz Platformu, açık kaynaklara dayalı olarak terör olaylarına yönelik veri toplayan bir veri tabanıdır. (Detaylı bilgi ve kodlama yöntemleri ve çizelgesine dair bkz. <https://www.tap-data.com/category/tap-kod-cizelgesi>) Nitel yöntemler kapsamında ise konuyla ilgili yurtiçi ve yurtdışı literatür taraması

gerçekleştirilerek birincil ve ikincil kaynaklara ulaşılmış, bu kaynaklardan da araştırma kapsamında etkin bir şekilde faydalanılmıştır.

Araştırma kapsamında ilk aşamada, nicel ve nitel yöntemlerden faydalanılarak ilgili literatür taraması yapılmış, sonrasında ilgili veri toplaması ve verilerin kategorize edilmesi gerçekleştirilmiştir. Nicel veriler noktasında verilerinin literatüre kazandırılması amacıyla TAP, verilerinden faydalanılan temel kaynak olarak seçildiği için çalışmanın özgünlüğünü ve bilimselliğini desteklemesi/ortaya koyması açısından TAP hakkında ayrıntılı bilgi verme ihtiyacı hissedilmiştir.

Terörizm Analiz Platformu (TAP), 1970 yılından itibaren gerçekleştirilen yurt içi ve uluslararası terör saldırıları ile terörle mücadele operasyonlarını içeren açık kaynak istihbarat yöntemlerini temel alan bir veri tabanıdır. TAP projesi, ulusal güvenlik ve istihbarat camiasındaki profesyonellere, uygulayıcılara, akademisyenlere ve terörizm araştırmaları alanındaki araştırmacılara fayda sağlayacak kapsamlı analizler sunma amacıyla 2017 yılında hayata geçirilmiştir. İlk olarak PKK terörünü ve Türkiye'ye etkisini profesyonel bir şekilde analiz etme gayesiyle ortaya çıkan TAP projesi, daha sonra, özellikle Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesindeki terörle ilgili olaylara odaklanan uluslararası bir terörizm veri tabanına dönüştürülmüştür. TAP, 25.000'den fazla saldırı ve 15.000'den fazla terörle mücadele operasyonunu kapsayan 40.000'den fazla terör olayını içermektedir (Terörizm Analiz Platformu(TAP), 2022).

Öte yandan TAP, terörizmle ilgili olayların kapsamlı verilerini ve analizlerini oluşturmak için nitel ve nicel yöntemler de dahil olmak üzere multi-disipliner karma bir yöntem kullanmakta ve açık kaynak istihbarat yöntemlerini temel alarak veri toplamaktadır. Her saldırı verisi için terör olaylarının tarihi ve coğrafi konumu, kullanılan taktikler ve hedef türü, zayıat sayısı ve olaydan sorumlu terörist grup hakkında bilgiler mevcuttur. Aynı şekilde her operasyon verisi için tarih ve coğrafi konum, güvenlik ortamı, güvenlik birimi, operasyon birimi, operasyon hedef tipi, operasyon tipi ve zayıat sayısı hakkında bilgiler mevcuttur. Bu çalışmada yoğunlukla terör saldırılarına ilişkin verilerden faydalanılmış olmakla birlikte yer yer operasyonlara ilişkin verilerden de faydalanılmıştır.

TAP, birincil ve ikincil olmak üzere iki tür kaynağa sahiptir. Bu bağlamda TAP, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Türk Silahlı

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

Kuvvetleri Genel Kurmay Başkanlığı, TBMM Raporları ve diğer devlet kurumları verileri ve duyurularından birincil kaynak olarak yararlanmaktadır. TAP, birincil kaynağın yanı sıra, devlet kurumları tarafından paylaşılan terörizmle ilgili olayları kontrol etmek ve farklı terör örgütleri tarafından üstlenilen terör saldırılarını yakından takip etmek için ikincil kaynakları da incelemektedir. Bu bağlamda, TAP veri toplama ekibi düzenli olarak Türkiye'deki gazetelerden terörle ilgili verileri toplamaktadır. Bunlar Milliyet (1970'den günümüze), Hürriyet (2000'den günümüze) ve Yeni Şafak'ı (1999'dan günümüze) içermektedir (TAP, 2022).

Bunların yanı sıra TAP'ta, düşünce kuruluşları tarafından yayınlanan çok sayıda rapor, "Global Terrorism Database", "RAND Database of Worldwide Terrorism Incidents", "Uppsala Conflict Database Program", "Armed Conflict Location & Event Data Project" gibi dünya çapındaki veritabanları ve özellikle Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgelerindeki açık kaynağa dayanan günlük terörist faaliyetler kataloglanmaktadır (TAP, 2022).

Çalışmanın ikinci aşamasında PKK/YPG saldırıları, PKK/YPG'nin saldırı amaç, hedef ve stratejilerindeki değişimlerden yola çıkılarak ayrıştırılan 4 ayrı dönem içerisinde, aynı parametreler üzerinden incelenip karşılaştırılarak dönemselsel bir analiz yapılmıştır. Bu anlamda belirlenen 4 dönem şu şekildedir;

- 1- 1984-1994 Arası Dönem
- 2- 1994-2010 Arası Dönem
- 3- 2010-2015 Arası Dönem
- 4- 2015'ten günümüze kadar olan dönem

Grafik-1: İnceleme Dönemleri (Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Bu dönemselsel ayrıştırma yapıldıktan sonra ise her dönem kendi içerisinde;

- 1- Saldırı Sayıları
- 2- Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı
- 3- Saldırıların Coğrafi Dağılımı

- 4- Saldırıların Hedef ve Yöntemleri
- 5- Zayıatlar, terör kurbanları ve etkisiz hale getirilen teröristler olmak üzere 5 ayrı parametre altında karşılaştırma metodu ile incelenmiştir.

Grafik-2: Dönemsel İnceleme Parametreleri (Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Buradan hareketle yapılan dönemsel analizlerde ilk olarak “Saldırı Sayıları” başlığı altında PKK saldırı sayıları yıllık bazda incelenip saldırı sayılarındaki artış ve azalışlar nedenleri ve sonuçları ile birlikte ortaya koyulmuştur. Sonrasında saldırıların gerçekleşmiş olduğu güvenlik ortamı, “Kırsal Güvenlik Ortamı” ve “Kentsel Güvenlik Ortamı” olmak üzere iki ayrı parametre altında incelenerek saldırıların gerçekleştiği güvenlik ortamında meydana gelen dönemsel değişimler incelenmiştir. Daha sonrasında saldırıların coğrafi dağılımları ortaya koyularak saldırıların yoğunlaştığı bölgelerde meydana gelen değişimler ve saldırıların yayıldığı coğrafi alandaki genişleme ve daralmalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Devamında saldırılarda hedef alınan kitle ve saldırı yöntemlerine ilişkin veriler ortaya koyularak buralarda meydana gelen değişimler incelenmiş, saldırı hedef kitlesinde siviller ile güvenlik görevlileri karşılaştırması yapılmıştır. Asker, polis ve köy korucuları “Güvenlik Görevlileri” adı altında gruplandırılırken; kamu görevlileri ve siyasetçiler “Siviller” kapsamına dâhil edilmiştir. Son olarak ise zayıatlar, terör kurbanları ve etkisiz hale getirilen teröristlere ilişkin veriler incelenip analiz edilmiş ve ortaya çıkan bilançolar üzerinden saldırıların etki kapasiteleri ortaya koyulmuştur. Çalışmada “zayıatlar” ifadesi terör saldırıları ya da terörle mücadele operasyonları esnasında hayatını kaybeden güvenlik görevlileri için kullanılırken, terör

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

saldırıları sonucu hayatını kaybeden siviller için “terör kurbanı”, terör saldırıları ve terörle mücadele operasyonları esnasında öldürülen teröristler için ise “etkisiz hale getirilen teröristler” ifadeleri kullanılmıştır.

Üçüncü ve son aşamada ise 1984-2022 tarihleri arasında gerçekleşen terör saldırıları, herhangi bir dönemsel ayrıştırmaya tabi tutulmaksızın bir bütün olarak incelenmiş olup bu parametrelere ilişkin veri aktarımı gerçekleştirilerek bu verilerin literatüre kazandırılması hedeflenmiştir.

Çalışmanın daha sistematik ve daha anlaşılabilir olması için makale ana şablonu Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo-1: Makale Ana Şablonu (Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.)

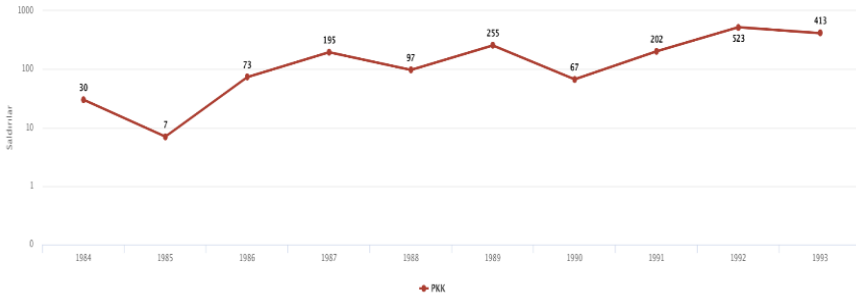
1984-1994 Arası Dönem	Saldırı Sayıları	Artış Azalış
	Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı	Kırsal Kentsel
	Saldırıların Coğrafi Dağılımı	Daralma/Genişleme Yoğunlaşma/Alım
	Saldırı Hedef ve Yöntemleri	Hedefler Yöntemler
	Zayıflar, Kurbanlar ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler	Zayıflar / Kurbanlar Etkisiz Hale Getirilen Teröristler
	1994-2010 Arası Dönem	Saldırı Sayıları
Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı		Kırsal Kentsel
Saldırıların Coğrafi Dağılımı		Daralma/Genişleme Yoğunlaşma/Alım
Saldırı Hedef ve Yöntemleri		Hedefler Yöntemler
Zayıflar, Kurbanlar ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler		Zayıflar / Kurbanlar Etkisiz Hale Getirilen Teröristler
2010-2015 Arası Dönem		Saldırı Sayıları
	Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı	Kırsal Kentsel
	Saldırıların Coğrafi Dağılımı	Daralma/Genişleme Yoğunlaşma/Alım
	Saldırı Hedef ve Yöntemleri	Hedefler Yöntemler
	Zayıflar, Kurbanlar ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler	Zayıflar / Kurbanlar Etkisiz Hale Getirilen Teröristler
	2015'ten Günümüze Kadar Olan Dönem	Saldırı Sayıları
Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı		Kırsal Kentsel
Saldırıların Coğrafi Dağılımı		Daralma/Genişleme Yoğunlaşma/Alım
Saldırı Hedef ve Yöntemleri		Hedefler Yöntemler
Zayıflar, Kurbanlar ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler		Zayıflar / Kurbanlar Etkisiz Hale Getirilen Teröristler

1. 1984-1994 ARASI DÖNEM PKK/YPG SALDIRILARI

1.1. Saldırı Sayıları

1984-1994 yılları arası dönem, PKK'nın Türkiye'de Maoist gerilla taktikleri ile organize bir şekilde yoğun terör saldırılarına başladığı dönem olarak ifade edilebilir. 1980-1988 yılları arasındaki İran-İrak Savaşı, 1980'de Türkiye'de gerçekleşen darbe ve sonrasında yaşanan siyasal ve toplumsal ölçekli dönüşüm, Suriye'nin PKK'ya verdiği destek ve 1991 yılında yaşanan Körfez Krizi ölçekli bölgesel güvenlik ortamındaki kırılmalar, PKK'nın söz konusu dönemdeki stratejisi, hedefleri ve terör saldırılarına dayalı etki kapasitesinde etkili olan gelişmeler olmuştur (Özcan, 1999, ss.21-23). İlk terör saldırısını 15 Ağustos 1984 yılında Şemdinli ve Eruh baskınlarıyla başlatan PKK, bu tarihten sonra silahlı eylem kapasitesini hızla artırmış ve Türkiye'nin terör tehdidi algıladığı terör örgütlerinin başında yer almaya başlamıştır (Cereyanlar, 2017, s. 855). Özellikle 1991'deki Körfez Savaşı PKK'ya örgütsel büyümesini geliştirmesi için birçok fırsat sağlamıştır. Bu dönemde PKK, 1993 yılı ortalarına kadar kırsal alanlarda ağırlıklı olarak Türk Askeri Kuvvetlerine karşı “gerilla savaş” teknikleri yürütmüştür. Düzensiz savaş teknikleriyle ağırlıklı olarak askeri karakollara saldırarak Türk güvenlik güçlerinin varlığını ortadan kaldırmaya ve devlet otoritesini ve egemenliğini baltalamaya çalışan PKK, geçici köy korucularına ve sivil unsurlara karşı da bu dönemde yoğun terör saldırıları düzenlemiştir.

Grafik- 3: 1984-1994 Arası Dönemde PKK Yıllık Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

1984-1994 yılları arasındaki saldırılara bakıldığında PKK'nın ilk saldırılarına 1984 yılında başladığı ve bu yıl içinde 30 saldırı gerçekleştirdiği görülmektedir. Sonraki yılda PKK saldırı kapasitesinde, TSK'nın hızlı reaksiyonu nedeniyle dramatik bir düşüş olsa da PKK 1986'da 73, 1987'de

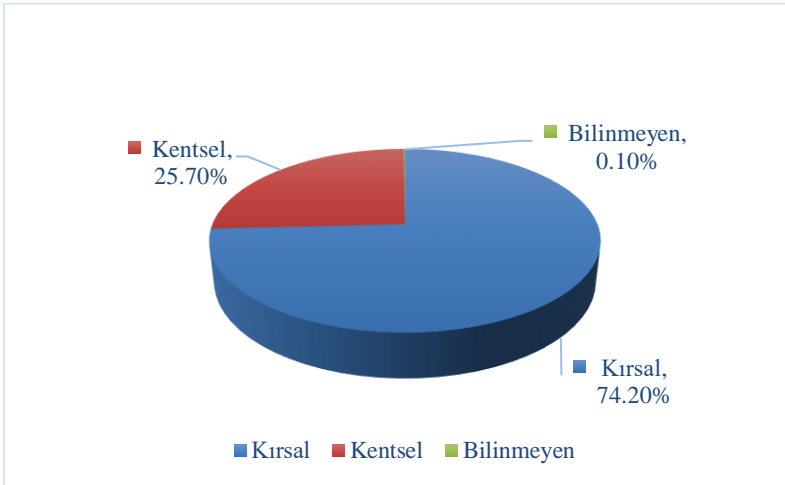

195, 1988’de 97, 1989’da 255, 1990’da 67, 1991’de 202, 1992’de 523 ve 1993’te 413 saldırı olmak üzere 1984-1994 yılları arası toplamda 1.862 terör saldırısı gerçekleştirmiştir. 1985, 1988, 1990 ve 1993 yıllarında saldırı sayılarında nispeten azalmalar görülse de genele bakıldığında 10 yıllık süreçte PKK, saldırı sayılarını fark edilir bir şekilde artırmıştır (TAP, 2022). Nitekim 1984 yılında yılda 30 saldırı ile başladığı terör saldırı sayıları, 1992 yılına gelindiğinde yaklaşık 18 kat artarak 523’e ulaşmıştır. Özellikle 1990 yılı sonrasındaki keskin artışta 1991 yılında ortaya çıkan Körfez Krizi dolayısıyla Irak’ın kuzeyinde bir otorite boşluğu ortaya çıkması ve PKK’nın burayı bir geri üslenme bölgesi ve askeri/ideolojik eğitim merkezi haline getirmesi önemli olmuştur (Yaycı, 2019, s.338).

1.2. Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı

1984-1994 yılları arası dönemde gerçekleştirilen terör saldırılarının gerçekleştirildiği güvenlik ortamına bakıldığında, saldırıların %74,2’sinin kırsal %25,7’sinin ise kentsel alanda gerçekleştirildiği görülmektedir. Bununla birlikte saldırıların %0,1’inin hangi güvenlik ortamında gerçekleştirildiğine dair açık kaynaklarda kesin bir veriye ulaşılamamıştır (TAP, 2022).

Grafik-4: 1984-1994 Arası Dönemde Gerçekleştirilen Saldırıların Güvenlik Ortamına Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

PKK'nın şehirlerde terör eylemi gerçekleştirebilecek bir kapasiteye bu yıllarda henüz ulaşamamış olması, örgütün saldırılarını Maoist “gerilla” taktikleriyle kırsal alanlarda yoğunlaştırmasına neden olmuştur. Öte yandan bu dönemin stratejik hedefleri açısından PKK, devletin egemenliğini sarsarak halk üzerinde baskı ve korku oluşturmak suretiyle örgüte katılımı arttırmayı hedeflemekte, kırsal alanda devletin kontrol edemediği alanlar oluşturmaktır. Bu nedenle kırsal alanlardaki askeri karakollar ve köy korucuları gerçekleştirilen bu saldırıların ana hedefleri arasında yer almışlardır (TAP, 2022).

1.3. Saldırıların Coğrafi Dağılımı

1984-1994 yılları arası dönemde gerçekleştirilen saldırıların coğrafi dağılımlarına bakıldığında saldırıların özellikle Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumun başlıca nedenleri;

- Bölgede Kürt nüfusun yoğun olması ve PKK'nın kuruluş amacının Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı yerlerde bağımsız bir Kürt devleti kurmak için savaşmak olması
- Bölgede devletin otoritesini sarsarak kendi varlığını ön plana çıkarmak istemesi
- Kendine destek vermeyenleri cezalandırarak/korkutarak bölgede taban desteğini artırmaya çalışması
- Bölgenin PKK'nın eğitim ve geri üslenme bölgeleri olan Irak ve Suriye'ye sınır komşusu/yakın olması
- Coğrafi arazinin gerilla savaşına uygun olmasıdır.

Yukarıda sayılan faktörler aslına bakıldığında sadece bu dönemde değil kuruluşundan günümüze kadar olan bütün dönemlerde PKK'nın saldırılarını Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde yoğunlaştırmasının ana nedenleri olmuştur. Öte yandan 1984-1994 arası dönemde bu bölgeler dışında İstanbul'un 83 terör saldırısı ile diğer şehirlerden ayrıştığı da görülmektedir. Karadeniz bölgesi ve İç Anadolu bölgesi ise bu dönemde terör saldırılarının en az yaşandığı bölgeler olmuşlardır (TAP, 2022).

**Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU**

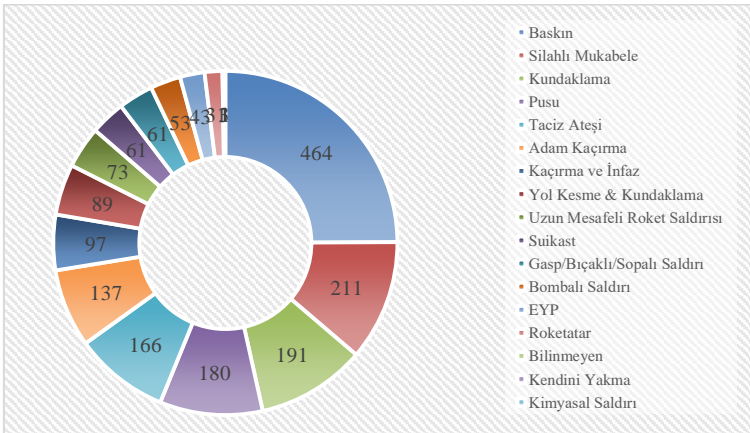
Harita-1: 1984-1994 Arasında PKK Saldırılarının Coğrafi Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

1.4. Saldırıların Hedef ve Yöntemleri

PKK/YPG terör örgütünün 1984-1994 yılları arasında gerçekleştirmiş olduğu terör saldırılarının hedeflerine bakıldığında bu dönemde gerçekleştirilen toplamda 1.862 saldırının 464'ü baskın saldırıları, 211'i silahlı mukabele, 191'i kundaklama, 180'ni pusu, 166'sı taciz ateşi, 137'si adam kaçıрма, 97'si kaçıрма ve infaz, 89'u yol kesme, 73'ü uzun mesafeli roket saldırısı, 61'i suikast, 61'i gasp ve 53'ü bombalı saldırı şeklinde gerçekleşmiştir. Geriye kalan 79 saldırı ise el yapımı patlayıcı saldırısı, roketatarlı saldırı, kimyasal saldırı ve kendini yakma eylemi gibi saldırılardan oluşmuştur. (TAP, 2022)

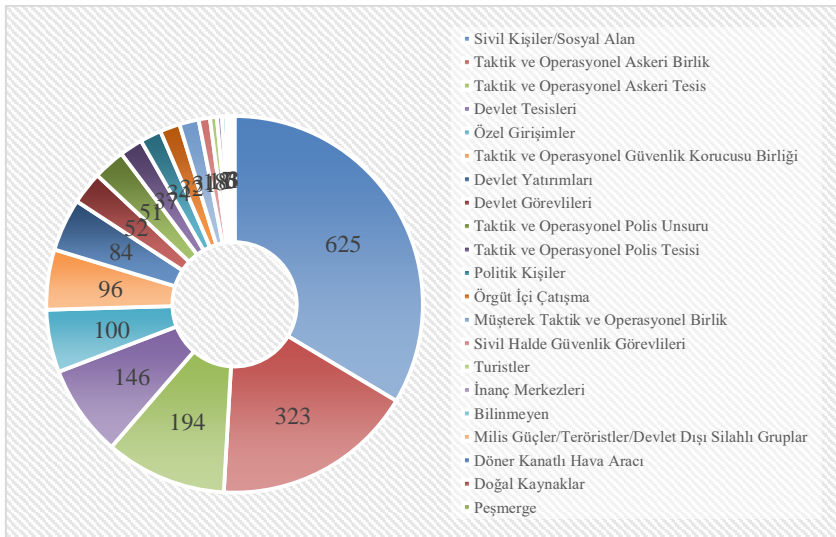
Grafik-5: 1984-1994 Arası Dönemde Saldırı Tipine Göre Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Baskın, silahlı mukabele, kundaklama, pusu ve taciz ateşinin en fazla başvurulan saldırılar olması, PKK'nın henüz daha yeni kurulmuş olmasının etkisiyle saldırı kapasitesinin hafif silahlı saldırılar seviyesinde olduğunun bir göstergesidir. Bu saldırıları 137 saldırı ile adam kaçırma saldırısının takip etme nedeni ise örgütün eleman eksikliğini, zorla alıkoyma yolu ile gidermeye çalışmasının bir yansımasıdır. Bunların dışında 61 suikast saldırısının olması da bu dönem içerisinde dikkat çeken bir veridir. Suikast saldırılarına bu kadar yüksek sayıda başvurulması yukarıda ifade edildiği üzere örgütün bölgede devlet otoritesini sarsacak sansasyonel saldırılar gerçekleştirmeye çalıştığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Diğer taraftan PKK'nın bu saldırılardaki hedef tipine bakıldığında ise ilk olarak bu dönemde gerçekleştirilen toplam 1.862 saldırının 625'inde sivil kişilerin ve sosyal alanların hedef alındığı görülmektedir. Sivil kişiler ve sosyal alanlardan sonra en fazla terör saldırısına hedef olan kesim ise 323 terör saldırısına maruz kalan taktik ve operasyonel askeri birlikler olmuştur. PKK'nın bu iki kesimden sonra sırasıyla en fazla taktik ve operasyonel askeri tesisleri, devlet tesislerini, özel girişimleri, güvenlik korucularını, polis tesislerini ve politik kişileri hedef aldığı görülmektedir. Turistler, din adamları ve hava araçları ise en az hedef alınan unsurlar olmuştur (TAP, 2022). Saldırı hedeflerine ilişkin grafik aşağıda verilmiştir.

Grafik-6: 1984-1994 Arası Dönemde Saldırı Hedef Tipine Göre Saldırı Sayıları
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

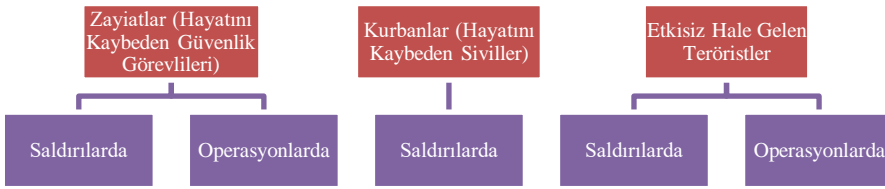

Bu dönemde gerçekleştirilen saldırılarda en fazla sivil kişilerin ve sosyal alanların hedef alınması, bölgede bir korku ortamı yaratmak ve devletin buna engel olamadığı izlenimi vererek devleti zayıf göstermek yoluyla örgütün kendi varlığını ön plana çıkarmaya çalışmasının bir yansımasıdır. İkinci ve üçüncü sırada askeri birlik ve askeri tesislerin hedef alındığı görülmektedir. Bu veri saldırı türleri ile birlikte düşünüldüğünde silahlı mukabele, baskın, pusu ve taciz ateşi saldırı türleri ile askeri birliklerin ve tesislerin yoğun şekilde hedef alındığı ortaya çıkmaktadır. Baskın, adam kaçıрма, kundaklama, yol kesme, gasp ve bombalı saldırılar ise daha çok sivil kişiler ve sosyal alanlara yönelik gerçekleştirilen saldırı türleri olmuştur.

1.5. Zayıflar, Terör Kurbanları ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler

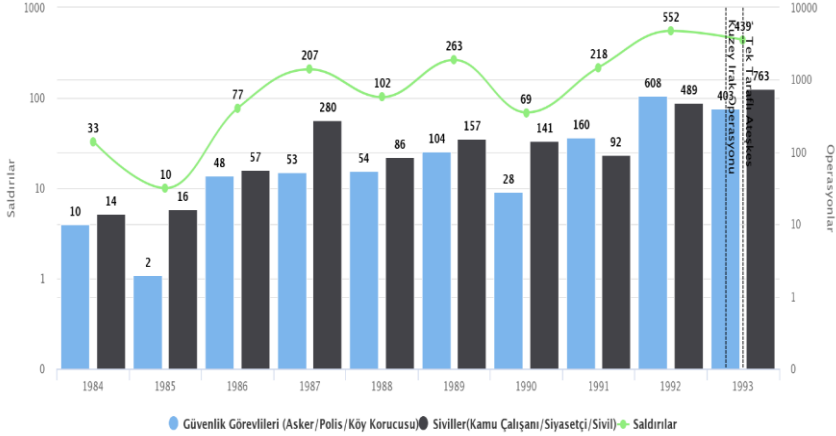
Bu çalışmada zayıflar, terör kurbanı ve etkisiz hale getirilen teröristlere ilişkin dönemsel analiz yapılırken “hayatını kaybeden güvenlik görevlileri, siviller ve “etkisiz hale getirilen teröristler” olmak üzere üç farklı parametre üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca bu parametreler de saldırı esnasında mı? yoksa operasyon esnasında mı? olduğuna göre kendi içerisinde ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.

Tablo-2: Zayıflar, Terör Kurbanları ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristlere İlişkin Başvurulan İnceleme Modeli (Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.)

Bu bağlamda 1984-1994 yılları arası dönem incelendiğinde ilk olarak saldırılarda hayatını kaybeden güvenlik görevlileri ve sivillere ilişkin veriler Grafik-7’de verilmiştir. Güvenlik görevlileri içerisinde polis, asker ve köy korucuları bulunurken; siviller içerisine kamu çalışanları ve siyasetçiler de dâhil edilmiştir.

Grafik- 7: 1984-1994 Arasındaki Saldırlarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi ve Sivil Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

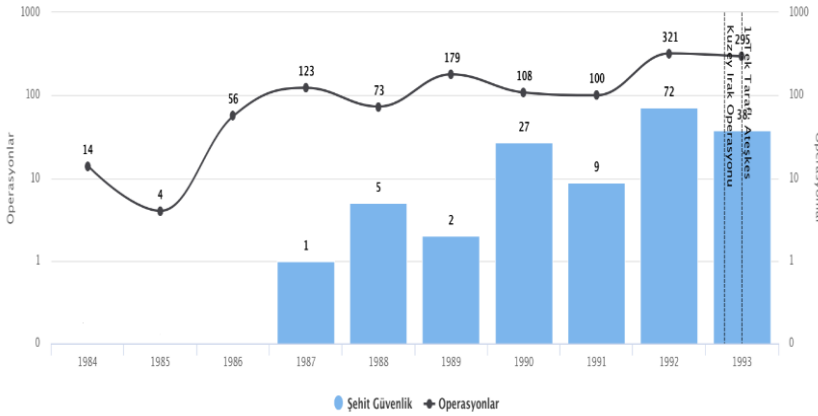

Grafik incelendiğinde 1984 yılında 10 güvenlik görevlisi 14 sivil olmak üzere 24 kişinin, 1985’de 2 güvenlik görevlisi 16 sivil olmak üzere 18 kişinin, 1986’da 48 güvenlik görevlisi 57 sivil olmak üzere 105 kişinin, 1987’de 53 güvenlik görevlisi 280 sivil olmak üzere 333 kişinin, 1988’de 54 güvenlik görevlisi 86 sivil olmak üzere 140 kişinin, 1989’da 104 güvenlik görevlisi 157 sivil olmak üzere 261 kişinin, 1990’da 28 güvenlik görevlisi 141 sivil olmak üzere 169 kişinin, 1991’de 160 güvenlik görevlisi 92 sivil olmak üzere 252 kişinin PKK saldırılarında hayatını kaybettiği kayıt altına alınmıştır (TAP, 2022). Öte yandan 1991 yılında Körfez Krizi dolayısıyla Irak’ın kuzeyinde bir otorite boşluğu ortaya çıkması ve PKK’nın bunu fırsat bilerek Kuzey Irak’taki varlığını artırması üzerine 1992 yılından itibaren PKK’nın saldırı ve etki kapasitesinde önemli bir artış meydana gelmiştir (Molla, 2009, s.30). Nitekim 1992’de 608 güvenlik görevlisi 489 sivil olmak üzere 1097 kişi, 1993’te 403 güvenlik görevlisi 763 sivil olmak üzere 1.166 kişi PKK saldırılarında hayatını kaybetmiştir. Zayıf ve terör kurbanları sayısındaki artışların, saldırı sayısındaki artışlarla doğrudan orantılı olduğu görülmektedir. 1984 yılında gerçekleştirilen 33 saldırı da 24 kişi hayatını kaybetmişken bu sayıların yıldan yıla artarak 1993 yılına gelindiğinde 552 saldırıda, 1.116 can kaybına (TAP, 2022) ulaşılması üzerine Türk güvenlik güçleri harekete geçmiş ve 1993 yılında Kuzey Irak Operasyonu’nu düzenlemiştir. Çünkü saldırı sayıları ve zayıf ile terör kurbanı sayılarındaki

bu artışta 1991 Körfez Krizi sonrası PKK'nın buradaki varlığı oldukça önemli olmuştur. Nitekim Kuzey Irak operasyonu sonucunda PKK tek taraflı olarak ateşkes ilan etmek zorunda kalmıştır (Öğür, Baykal ve Balcı, 2014, s.36).

1984-1994 arası dönemde terör saldırıları karşısında verilen zayıatların yanı sıra terörle mücadele esnasında da bazı zayıatlar verilmiştir. Bu bağlamda terörle mücadele kapsamında yürütülen operasyonlarda verilen zayıatlar ise Grafik-8'de gösterilmiştir.

Grafik-8: 1984-1994 Arasındaki Operasyonlarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

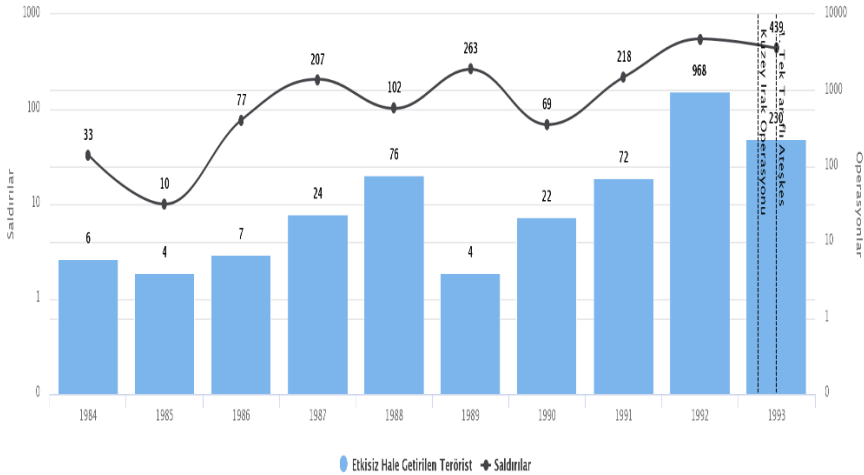
Grafik incelendiğinde 1987 yılına kadar gerçekleştirilen toplam 74 operasyonda herhangi zayıat olmadığı görülürken; 1987 yılında 1, 1988'de 5, 1989'da 2, 1990'da 27, 1991'de 9, 1992'de 72 ve 1993'te 38 olmak üzere 1987-1994 yılları arasında toplamda 154 güvenlik görevlisinin hayatını kaybettiği görülmektedir (TAP, 2022).

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa 1984-1994 arası dönemde PKK saldırıları ve PKK'ya karşı yürütülen operasyonlarda; 3.565'i saldırılarda, 154'ü operasyonlarda olmak üzere toplamda 3.719 kişi hayatını kaybetmiştir. Hayatını kaybedenlerin 2.095'i sivillerden oluşurken, 1.624'ü güvenlik görevlilerinden oluşmuştur. 1984-1991 yılları arasındaki PKK saldırılarında hayatını kaybedenler içerisinde siviller daha fazla olurken, 1991 ve 1992 yılında hayatını kaybeden güvenlik görevlisi sayısı sivillerden daha fazla olmuştur. 1993 yılında ise sivil can kaybı yeniden hayatını

kaybeden güvenlik görevlisi sayısının üzerine çıkmıştır. Buradan yola çıkarak bu dönem PKK saldırılarında sivillerin daha fazla hedef alındığı ifade edilebilir.

Öte yandan gerçekleştirilen saldırı ve operasyonlarda etkisiz hale getirilen teröristlerin sayısı da örgütün saldırı kapasitesi bakımından ve terörle mücadelenin başarısını gözlemleyebilmek açısından bu çalışma kapsamında önemli bir veridir. Buradan hareketle 1984-1994 arası dönemde PKK saldırılarında etkisiz hale getirilen terörist sayılarına ilişkin veriler grafik-9'da verilmiştir.

Grafik-9: 1984-1994 Arasındaki Saldırılarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

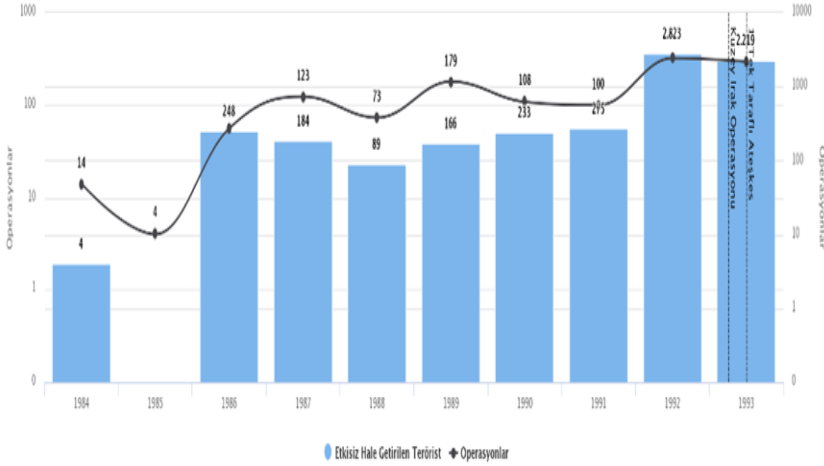

Grafik incelendiğinde 1984’de 6, 1985’de 4, 1986’da , 1987’de 24, 1988’de 76, 1989’da 4, 1990’da 22, 1991’de 72, 1992’de 968 ve 1993’de 230 olmak üzere on yıllık bu dönemde gerçekleştirilen saldırılar esnasında toplamda 1.413 PKK’lı terörist etkisiz hale getirilmiştir. Etkisiz hale getirilen terörist sayısında 1989 yılında bir düşüş göze çarpsa da bu tarihten sonra 1993 yılına kadar farkedilir bir artış yeniden ortaya çıkmıştır. 1993 yılında Kuzey Irak operasyonunun başlaması ve akabinde PKK’nın tek taraflı ateşkesi nedeniyle 1992 yılında 968 olarak kaydedilen etkisiz hale getirilen terörist sayısı, 1993 yılında 230’a kadar düşmüştür (TAP, 2022).

Diğer taraftan aynı zaman dilimi içerisinde PKK terörü ile mücadele kapsamında yürütülen operasyonlarda etkisiz hale getirilen terörist sayısına ilişkin veriler ise Grafik-10'da gösterilmiştir.

Grafik-10: 1984-1994 Arasındaki Operasyonlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Grafik incelendiğinde yer yer küçük düşüşler yaşansa da etkisiz hale getirilen terörist sayısının 1984-1994 yılları arasında yıldan yıla artan bir ivmeye sahip olduğu görülmektedir. Özellikle 1992 yılına gelindiğinde bu artışın oldukça keskin olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda yıllık olarak bir inceleme yapıldığında 1985 yılında operasyonlar sonucu etkisiz hale getirilen terörist olmadığı görülürken 1984 yılında 4, 1986'da 248, 1987'de 184, 1988'de 89, 1989'da 166, 1990'da 233, 1991'de 295, 1992'de 2.823 ve 1993'te 2.219 teröristin olmak üzere on yıllık bu zaman diliminde yürütülen operasyonlar sonucu toplamda 6.261 PKK'lı teröristin etkisiz hale getirildiği görülmektedir (TAP, 2022).

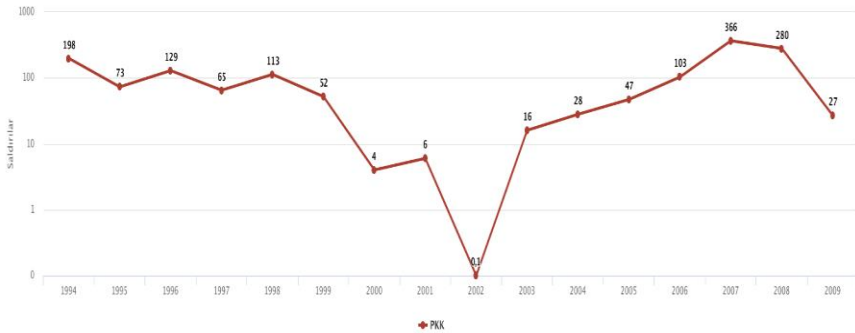
Genel olarak 1984-1994 yılları arasında etkisiz hale getirilen terörist sayısına bakıldığında ise 6.261'i operasyonlarda, 1.413'ü ise PKK saldırıları esnasında olmak üzere toplamda 7.674 teröristin etkisiz hale getirildiği ortaya çıkmaktadır. Özetle 1984-1994 arası dönemde PKK terörü ile mücadele kapsamında 7.674 terörist etkisiz hale getirilirken, 3.719 kişi de (güvenlik görevlisi ve sivil) PKK saldırıları sonucunda hayatını kaybetmiştir. Hayatını kaybeden kişilerin 2.095'i sivillerdir.

2. 1994-2010 ARASI DÖNEM PKK/YPG SALDIRILARI

2.1. Saldırı Sayıları

PKK'nın özellikle 1990 yılı sonrasında saldırı sayıları ve bu saldırılar sonucunda zayıyat ve terör kurbanları sayılarında ortaya çıkan keskin artışlar Türkiye'nin PKK terörü ile mücadelesinde operasyonlarını artırması ile sonuçlanmış ve PKK terör örgütü 1992 yılından sonra terör saldırısı gerçekleştirebilme kapasitesini yitirmeye başlamıştır. Bu bağlamda 1992 yılında 523 saldırı gerçekleştirebilen PKK, 1993 yılında 413, 1994 yılında 198, 1995 yılında ise 73 terör saldırısı gerçekleştirebilmiştir (TAP, 2022). Türkiye'nin PKK terör örgütüne karşı operasyonlarını yoğunlaştırması ve bu operasyonlar karşısında PKK'nın etkisiz kalması üzerine PKK terör örgütü stratejik bir değişikliğe gitmek zorunda kalmış ve siyasi faaliyetler yoluyla bir uzlaşma arayışına girmiştir. Bir yandan siyasi faaliyetlere ağırlık veren PKK diğer taraftan da saldırılarını tüm Türkiye'ye yayarak Türk güvenlik güçlerinin Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde kurduğu yoğun baskıdan kurtulmak istemiştir. PKK, terör faaliyetlerini coğrafi anlamda tüm Türkiye'ye yayarak ve saldırı hedefi anlamında bir ayırım gözetmemeye başlayarak temelde terör korkusunu tüm ülkeye yaymak ve hükümeti bu korku ortamında zor durumda bırakıp siyasi sonuçlar elde etmek yönünde bir strateji benimsemiştir. Bu yeni strateji temelinde PKK, Abdullah Öcalan'ın yakalandığı 1999 yılına kadar azalan bir ivme ile de olsa saldırılarını devam ettirmeye çalışmıştır. Bu bağlamda 1994 yılında 198, 1995'te 73, 1996'da 129, 1997'de 65, 1998'de 113, 1999'da ise 52 terör saldırısı gerçekleştirebilmiştir (TAP, 2022).

Grafik-11: 1994-2010 Arası Dönemde PKK Yıllık Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

1999 yılına gelindiğinde PKK terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'ın yakalanması ve 2000 yılında gerçekleştirilen siyasi kongrenin ardından PKK tek taraflı olarak ateşkes ilan etmiş ve siyasi faaliyetlerine daha fazla odaklanma yolunu seçmiştir. Bu bağlamda Öcalan sonrasında PKK, “bağımsız bir Kürt devleti kurma” amacını geri plana atarak öncelikle “ayrı bir etnik kimlik olarak anayasal zeminde tanınmak” yönünde bir amaca yönelmiştir. Bunu gerçekleştirebilmek için ise siyasi faaliyetlere daha fazla odaklanmış ve Türkiye'yi siyasi çözüme zorlamak için başta Avrupa olmak üzere küresel ölçekte siyasi ağını yoğunlaştırmaya başlamıştır (Bayraklı, Yalçın ve Yeşiltaş, 2019, s.14). Ancak diğer taraftan da silahlı kanadının varlığını sürdürmeye devam etmiş hatta bu süreçte silahlı kanadını yeniden düzenlemiştir (Tank, 2005, s.75-76). Yine de 2003 yılına kadar terör saldırılarına çok fazla başvurulmamıştır. Nitekim 2000 yılında sadece 4, 2001 yılında sadece 6 terör saldırısı gerçekleştirmiştir. 2002 yılı ise 1984 yılından bu yana ilk defa PKK terör saldırısının gerçekleşmediği yıl olmuştur.

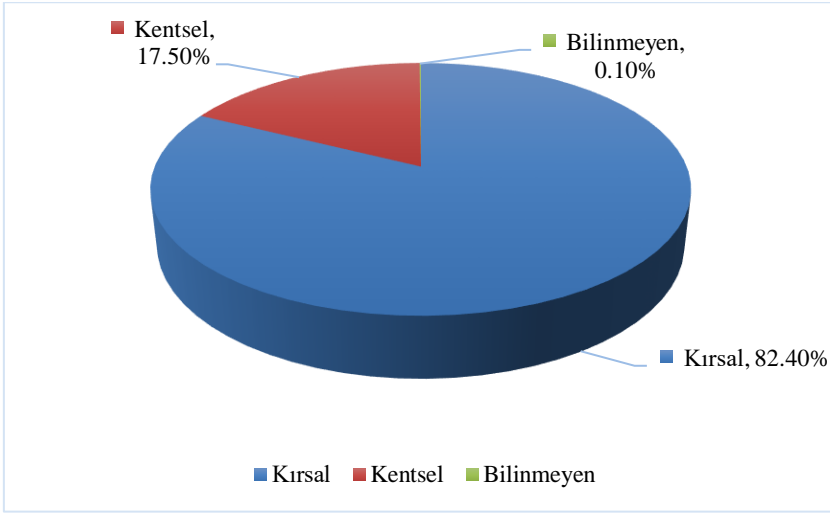
2003 yılına gelindiğinde ABD'nin Irak'ı işgal ederek Saddam Hüseyin'i devirmesi, PKK'nın Abdullah Öcalan'ın yakalanmış olmasının verdiği psikolojik çöküntüden kurtulmaya başlaması ve Suriye'de PYD'nin kurulması gibi gelişmelerin etkisiyle PKK terör saldırılarına yeniden başlamıştır. Bu dönemi kapsayan 2003 yılında 16, 2004'te 28, 2005'te 47, 2006'da 103 ve 2007'de 366 terör saldırısı gerçekleştirerek her geçen yıl saldırı sayısını yeniden artırmayı başaran PKK'nın, 2008 yılından sonra saldırı sayılarında yeniden bir azalma ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu anlamda 2008 yılında 280, 2009 yılında ise sadece 27 terör saldırısı gerçekleştirdiği görülmektedir (TAP, 2022).

2.2. Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı

PKK terör örgütü her ne kadar saldırı tekniğinde değişikliğe gidip sadece gerilla saldırı tekniğini kullanmaktan vazgeçmiş olsa da 1994-2010 yılları arası dönemde gerçekleştirilen saldırılarda da 1984-1994 yılları arası dönemde olduğu gibi kırsal alanda gerçekleştirilen saldırıların kentsel ortamda gerçekleştirilen saldırılardan daha yoğun olduğu görülmektedir. PKK'nın şehir saldırıları düzenleyebilecek kapasiteye henüz sahip olmaması kırsal alanda gerçekleşen saldırıların kentsel ortamdaki saldırı sayısından daha fazla olmasının temel nedenlerinden biridir. Nitekim bu dönemde saldırıların %82,4'ü kırsal alanda, %17,5'i ise kentsel alanda

gerçekleşmiştir. Gerçekleşen saldırıların %0,1'inin hangi güvenlik ortamında gerçekleştiğine dair ise açık kaynaklarda net bir veriye ulaşılamamıştır (TAP, 2022). Yani diğer bir ifade ile saldırının kırsal alanda mı yoksa kentsel alanda mı olduğuna açık kaynaklardaki bilgi eksikliği nedeniyle ulaşılamamıştır.

Grafik-12: 1994-2010 Arası Dönemde Gerçekleştirilen Saldırıların Güvenlik Ortamına Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

2.3. Saldırıların Coğrafi Dağılımı

1994-2010 yılları arası dönemde PKK'nın gerçekleştirmiş olduğu terör saldırıları her ne kadar yoğunlukla kırsal güvenlik ortamında gerçekleşmeye devam etmiş ve coğrafi açıdan hala Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmış olsa da saldırıların önceki döneme kıyasla ülke geneline daha fazla yayıldığı dikkat çekmektedir. Bu durumun temelinde daha önce de belirtildiği gibi PKK'nın saldırı coğrafyasını genişleterek Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki operasyon baskısını hafifletme amacı vardır. Yine bu dönemde PKK'nın terör korkusunu tüm ülkeye yaymak ve hükümeti bu korku ortamında zor durumda bırakıp siyasi sonuçlar elde etmek yönünde bir strateji değişikliğine gitmesi de terör saldırıların coğrafi anlamda yayılmasının ana nedenlerinden biri olmuştur. Nitekim 1984-1994 yılları arasında hiç terör saldırısı gerçekleşmeyen Karadeniz bölgesi ve çok az terör saldırısına maruz kalan iç

Anadolu bölgesinin de bu dönem de terör saldırılarına maruz kalmaları bu durumun bir göstergesi niteliğindedir.

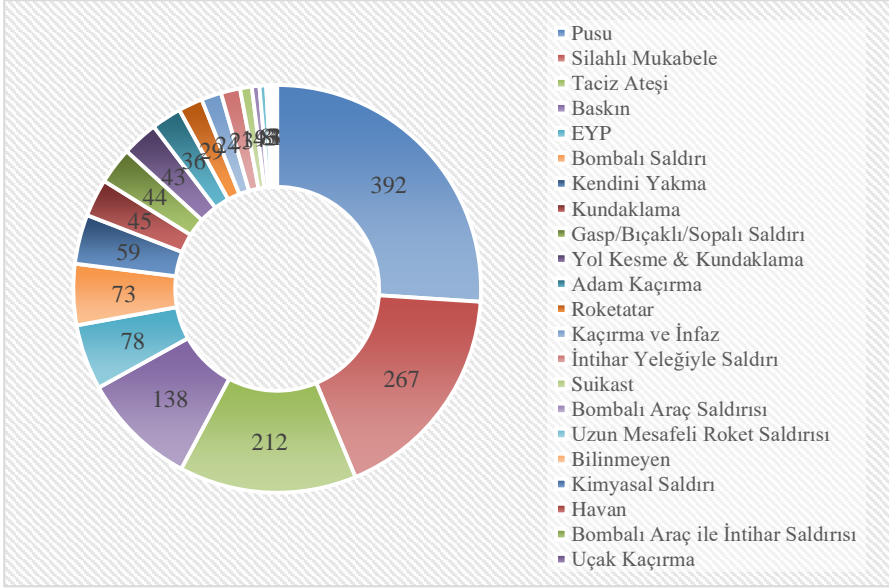
Harita-2: 1994-2010 Arası Dönemde PKK Saldırılarının Coğrafi Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

2.4. Saldırıların Hedef ve Yöntemleri

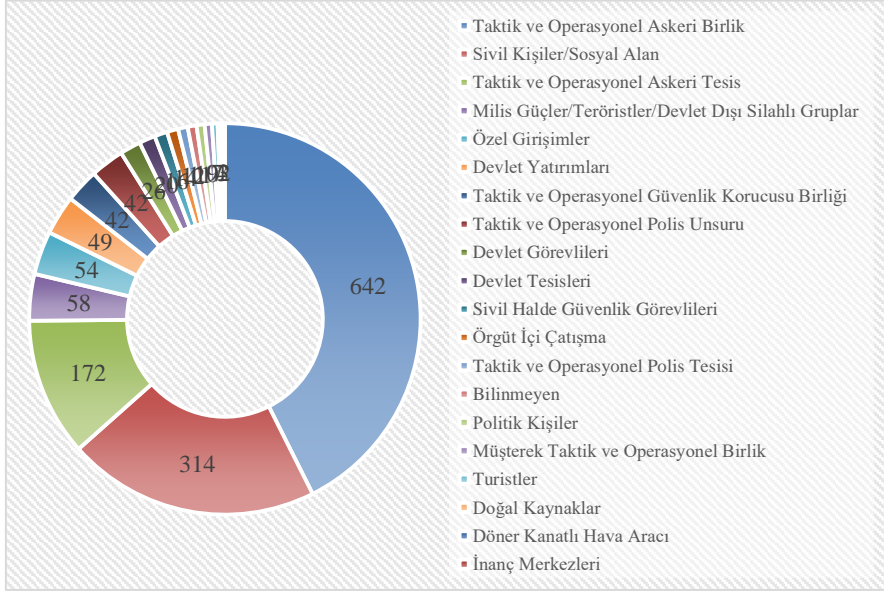
1994-2010 arası dönemde gerçekleştirilen saldırın türlerine bakıldığında 392 saldırı ile en fazla pusu saldırısına başvurulduğu görülmektedir. Oysa pusu saldırıları önceki dönemde dördüncü sırada yer almaktaydı. Pusu saldırılarından sonra 267 saldırıda silahlı mukabeleye, 212 saldırıda ise taciz ateşine başvurulmuştur. Bu anlamda önceki dönemde ikinci sırada yer alan silahlı mukabele bu dönemde de en çok başvuru alan saldırı türü olma özelliğini korurken, önceki dönemde üçüncü sırada yer alan kundaklama bu dönemde yerini taciz ateşine bırakmıştır. Saldırılarda en fazla başvuru alan bu üç yöntemi, 138 saldırı ile baskın, 78 saldırı ile el yapımı patlayıcı saldırısı, 73 saldırı ile bombalı saldırı, 59 saldırı ile kendini yakma eylemi, 45 saldırı ile kundaklama, 44 saldırı ile gasp, 43 saldırı ile yol kesme ve 36 saldırı ile adam kaçırma türleri takip etmiştir (TAP, 2022).

Grafik-13: 1994-2010 Arası Dönemde Saldırı Tipine Göre Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

PKK saldırılarının hedeflerine bakıldığında ise önceki döneme kıyasla askeri birliklerin, sivil kişiler ve sosyal alanların önüne geçerek ilk sırayı aldığı görülmektedir. Nitekim bu durum saldırı türlerindeki değişimin bir yansıması niteliğindedir. Zira sivil kişiler ve sosyal alanlara yönelik saldırılarda daha yoğun kullanılan baskın ve kundaklama saldırılarının ilk üçteki yerlerini taciz ateşi ve pusuya bırakması, bu anlamda saldırılarda askeri birlik ve tesislerin daha fazla hedef alınmasının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu bağlamda askeri birlikler 642 saldırının hedefi olurken, sivil kişiler ve sosyal alanlar ise 314 saldırının hedefi olmuştur. Bu iki ana hedefi 172 saldırı ile askeri tesisler, 58 saldırı ile milis güçler, 54 saldırı ile özel girişimler, 49 saldırı ile devlet yatırımları, 42 saldırı ile polis unsurları ve 42 saldırı ile güvenlik korucuları takip etmiştir. Turistler, doğal kaynaklar, hava araçları ve din adamları/merkezleri ise PKK saldırılarında en az hedeflenen yerler olmaya devam etmişlerdir (TAP, 2022). PKK tarafından gerçekleştirilen saldırılarda turistler ve din adamları/merkezlerinin daha az hedef alınmış olması örgütün uluslararası ortamda tepki çekmek istememesinden kaynaklı olabilir.

Grafik-14: 1994-2010 Arası Dönemde Hedef Tipine Göre Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

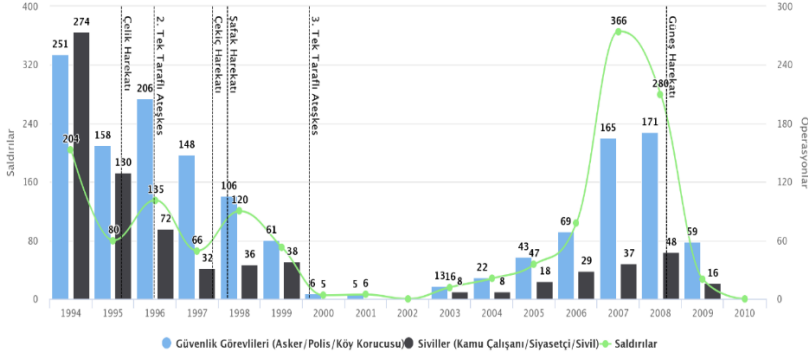
2.5. Zayıflar, Terör Kurbanları ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler

1994-2010 arasında zayıflara, terör kurbanlarına ve etkisiz hale getirilen teröristlere ilişkin dönemsel analiz de yine 1984-1993 arası dönemdeki şablon üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak 1994-2010 arası dönemde PKK tarafından gerçekleştirilen terör saldırılarında hayatını kaybeden güvenlik görevlileri ve sivillere ilişkin veriler Grafik-15’de gösterilmiştir.

Veriler yıllık olarak incelendiğinde 1994 yılında 251 güvenlik görevlisi 274 sivil olmak üzere 325 kişi, 1995’de 158 güvenlik görevlisi 130 sivil olmak üzere 288 kişi, 1996’da 206 güvenlik görevlisi 72 sivil olmak üzere 278 kişi, 1997’de 148 güvenlik görevlisi 32 sivil olmak üzere 180 kişi, 1998’de 106 güvenlik görevlisi 36 sivil olmak üzere 142 kişi, 1999’da ise 61 güvenlik görevlisi 38 sivil olmak üzere 99 kişi gerçekleştirilen terör saldırılarında hayatını kaybetmiştir (TAP, 2022). 1999 yılına gelindiğinde PKK elebaşı Abdullah Öcalan’ın yakalanması üzerine PKK, 2000 yılı başlarında 3. kez tek taraflı bir ateşkes ilan etmiştir (Karaağaç, 2021, s. 3).

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

Grafik-15: 1994-2010 Arasındaki Saldırılarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi ve Sivil Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

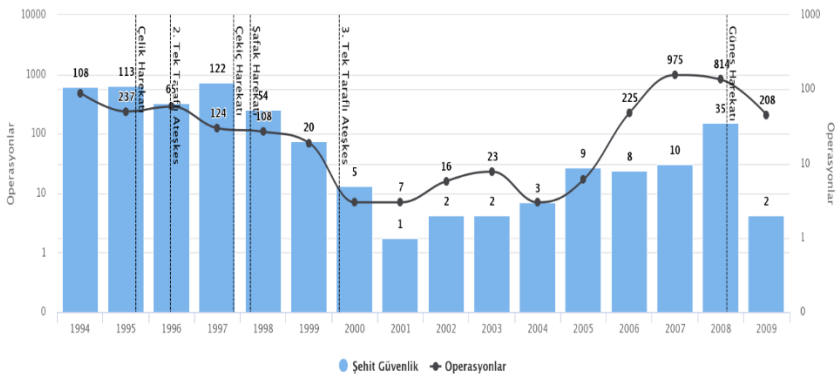
Grafikte de dikkat çektiği üzere 1999 yılı sonundan 2003 yılı başına kadar geçen 3 yıllık süre 1994-2010 yılları arası dönem içerisinde PKK tehdidinin en az hissedildiği yıllar olmuştur. Yine de 2000 yılında 6 ve 2001 yılında 5 olmak üzere bu üç yıllık dönemde toplamda 11 güvenlik görevlisi gerçekleşen 11 terör saldırısında hayatını kaybetmiştir. 2002 yılı ise 1984 yılından beri ilk defa PKK saldırısının gerçekleşmediği yıl olması sebebiyle herhangi bir zayıflık ve sivil kaybın da verilmemesiyle yıl olmuştur. Ancak görece güvenli bu dönem, 2003 yılına gelindiğinde PKK'nın terör saldırılarına tekrar başlaması nedeniyle yeniden bozulmuştur. Nitekim yeniden başlayan saldırılar sonucunda 2003 yılında 8 güvenlik görevlisi 21 sivil olmak üzere 29 kişi, 2004'de 22 güvenlik görevlisi 8 sivil olmak üzere 30 kişi, 2005'te 43 güvenlik görevlisi 18 sivil olmak üzere 61 kişi, 2006'da 69 güvenlik görevlisi 29 sivil olmak üzere 98 kişi, 2007'de 165 güvenlik görevlisi 37 sivil olmak üzere 202 kişi, 2008'de 171 güvenlik görevlisi 48 sivil olmak üzere 219 kişi ve 2009'da 59 güvenlik görevlisi 16 sivil olmak üzere 75 kişi, PKK saldırılarında hayatını kaybetmiştir. (TAP, 2022) Bu veriler ışığında bu dönemde 1.483'ü güvenlik görevlisi ve 746'sı sivil olmak üzere toplamda 2.229 kişinin PKK'nın terör saldırılarında hayatını kaybettiği görülmektedir. 1984-1994 yılları arası dönemin aksine bu dönemde gerçekleştirilen saldırılarda hayatını kaybeden güvenlik görevlisi sayısı, sivil sayısından daha fazla olmuştur. Bunun ana nedenlerinden biri PKK'nın bu dönemde PKK'ya karşı gerçekleştirilen yoğun operasyonların baskısından kurtulma isteği olarak ifade edilebilir. Çünkü 1994-2010 yılları arası dönemde Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) tarafından PKK terörü ile mücadele

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

noktasında önemli operasyonlar gerçekleştirilmiştir.1995'te Çelik Harekâtı, 1997'de Çekiç Harekâtı, 1998'de Şafak Harekâtı ve 2008'de Güneş Harekâtı bu dönemde gerçekleştirilen önemli operasyonlara örnek olarak verilebilir. (TRT Haber, 2019) Bu bağlamda PKK ile mücadele kapsamında gerçekleştirilen operasyonlarda hayatını kaybeden güvenlik görevlilerine ilişkin verilerin grafiği de aşağıda verilmiştir.

Grafik-16: 1994-2010 Arasındaki Operasyonlarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

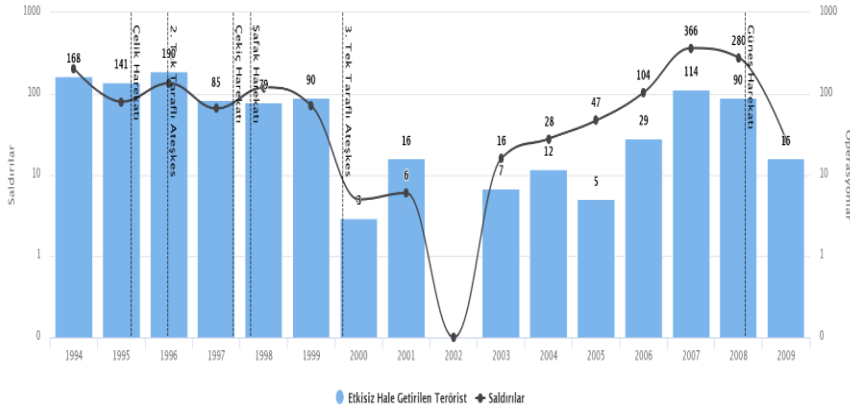
Grafik yıllık bazda incelendiğinde 1994'de 108, 1995'de 113, 1996'da 65, 1997'de 122, 1998'de 54, 1999'da 20, 2000'de 5, 2001'de 1, 2002'de 2, 2003'de 2, 2004'de 3, 2005'de 9, 2006'da 8, 2007'de 10, 2008'de 35 ve 2009'da 2 olmak üzere toplamda 559 güvenlik görevlisinin hayatını kaybettiği görülmektedir (TAP, 2022).

Genel bir değerlendirme yapıldığında ise 1994-2010 arası dönemde 2.042'si güvenlik görevlisi (1.483'ü PKK saldırılarda, 559'u operasyonlarda) 746'sı sivil olmak üzere toplamda 2.788 kişinin PKK terörü nedeniyle hayatını kaybettiği görülmektedir.

Öte yandan 1994-2010 arası dönemde PKK saldırıları ve PKK'ya karşı yürütülen operasyonlarda etkisiz hale getirilen terörist sayılarına ilişkin veriler de aşağıda verilmiş olan iki ayrı grafikte ortaya koyulmuştur. İlk olarak saldırılarda etkisiz hale getirilen terörist sayısı grafiği incelendiğinde 1994'de 168, 1995'de 141, 1996'da 190, 1997'de 85, 1998'de 79, 1999'da 90, 2000'de 3, 2001'de 16, 2003'de 7, 2004'de 12, 2005'de 5, 2006'da 29, 2007'de 114, 2008'de 90 ve 2009'da 16 olmak üzere toplamda 1.045 terörist

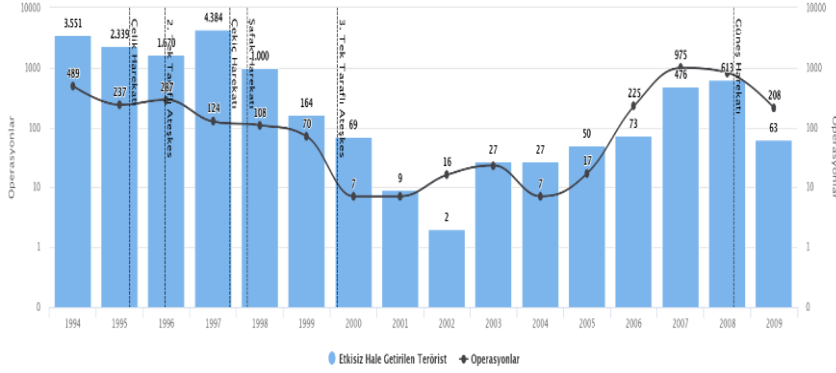
etkisiz hale getirilmiştir (TAP, 2022). Etkisiz hale getirilen terörist sayısının 1994'ten 2002 yılına kadar genel çerçevede azalan bir ivme ile 2002'den 2007 yılına kadar olan aralıkta ise artan bir ivme ile hareket ettiği görülmektedir. Etkisiz hale getirilen terörist sayısında 2007 yılından sonra tekrardan bir düşme görülmektedir.

Grafik-17: 1994-2010 Arasındaki Saldırlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

İkinci olarak 1994-2010 yılları arası dönemde gerçekleştirilen operasyonlar sonucunda etkisiz hale getirilen terörist sayısı ise grafik-18'de yıllık olarak ortaya koyulmuştur. Bu anlamda 1994'de 3.551, 1995'de 2.339, 1996'da 1.670, 1997'de 4.384, 1998'de 1.000, 1999'da 164, 2000'de 69, 2001'de 9, 2002'de 2, 2003'de 27, 2004'de 27, 2005'de 50, 2006'da 73, 2007'de 476, 2008'de 613 ve 2009'da 63 olmak üzere toplamda 14.490 terörist etkisiz hale getirilerek özellikle 1994 ve 1999 yılları arasında PKK'ya büyük bir darbe vurulduğu görülmektedir (TAP, 2022). Bu dönemde etkisiz hale getirilen terörist sayısının diğer dönemlere göre oldukça fazla olması gerçekleştirilen operasyonların başarılarını da ortaya koymaktadır. 1999 yılı sonrası PKK'nın 3.kez tek taraflı ateşkes ilan etmesi üzerine operasyon ve dolayısıyla etkisiz hale getirilen terörist sayısının da keskin bir düşüş olsa da 2003 yılında PKK'nın saldırılarına tekrar başlaması üzerine PKK'ya karşı gerçekleştirilen operasyon ve bu operasyonlar sonucunda etkisiz hale getirilen terörist sayısında da tekrardan bir artış ortaya çıkmaya başlamıştır.

Grafik-18: 1994-2010 Arasındaki Operasyonlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Gerek saldırılar esnasında gerekse operasyonlar esnasında etkisiz hale getirilen toplam terörist sayısına bakıldığında ise 14.490'nı operasyonlarda, 1.045'i PKK saldırılarında olmak üzere 1994-2010 arası dönemde toplamda 15.535 terörist etkisiz hale getirilmiştir.

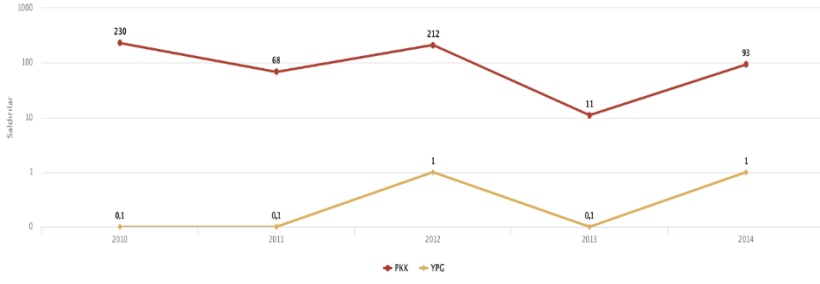
3. 2010- 2015 ARASI DÖNEM PKK/YPG SALDIRILARI

3.1. Saldırı Sayıları

2010-2015 yılları arası dönem incelendiğinde ise 2010 yılında 230, 2011'de 68, 2012'de 213, 2013'de 11, 2015'te ise 94 terör saldırısı olmak üzere toplamda 616 terör saldırısı gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak burada dikkat çeken husus 2012 yılında ilk defa PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG'nin Türkiye'ye yönelik terör saldırılarına başlamasıdır. Şimdiye kadar olan saldırıların tamamı doğrudan PKK'nın kendisi tarafından gerçekleştirilirken bu dönemde gerçekleştirilen 616 saldırının 2 tanesi PKK'nın Suriye uzantısı olan PYD/YPG (Acun ve Keskin, 2017, s.9) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda PYD/YPG 2012'de ve 2014'de Türkiye'ye karşı birer terör saldırısı gerçekleştirmiştir (TAP, 2022). Bu durumun ortaya çıkmasında Arap Baharı olarak adlandırılan halk hareketlerinin 2011 yılında Suriye'ye sığması ve çatışmaların bir iç savaşa dönüşmesi önemli bir etken olmuştur (Yeşiltaş ve Özçelik, 2018, s.15). Çünkü bu iç savaş ortamında DEAŞ, Suriye'de önemli bir tehdit olarak ortaya çıkmış, PKK/YPG ise DEAŞ ile mücadele adı altında başta ABD olmak üzere batılı devletlerden yoğun destekler alarak bölgede varlığını artırmıştır. Neticede DEAŞ'ın çıkarıldığı alanlara PYD/YPG kendi yerleşmiş

ve Türkiye sınırında önemli bir coğrafi kontrolü/ alan hâkimiyetini ele geçirmiştir. Dolayısıyla bu gelişmelerden sonra YPG’de PKK’nın bir uzantısı olarak Türkiye için mücadele edilmesi gereken önemli bir tehdit unsuru haline gelmiştir. (Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı [İçişleri], 2017, s.9)

Grafik-19: 2010-2015 Arası Dönemde PKK/YPG Yıllık Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

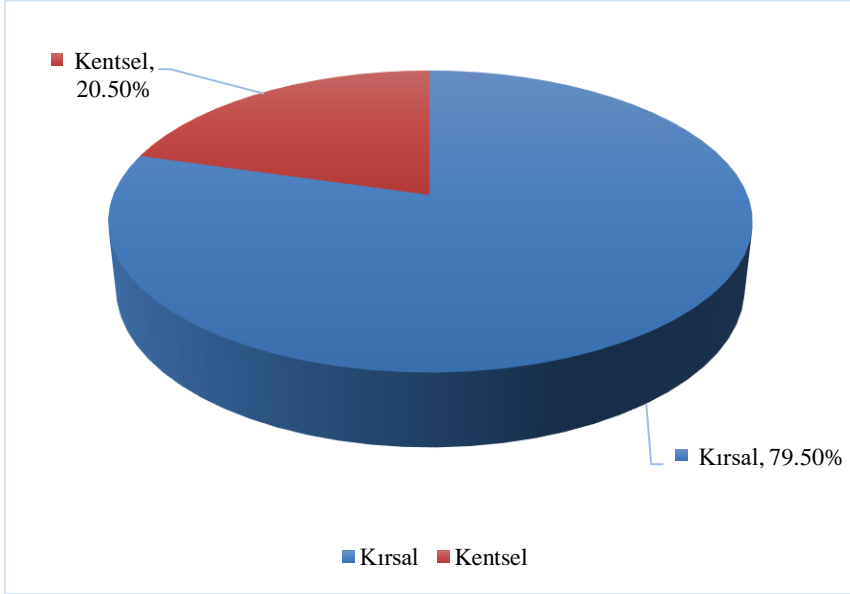
Öte yandan bu dönemde meydana gelen önemli gelişmelerden biri de Ak Parti iktidarının Türkiye’de barış süreci girişimlerine yoğunluk vermesi olmuştur (Kardaş ve Balcı, 2016, s.156). AK Parti hükümetinin bu yaklaşımı karşısında PKK’da 2010 yılında hapisteki kurucu lideri Öcalan tarafından şekillendirilen yeni bir stratejiye yönelmiştir. Bu kapsamda PKK bu dönemde varlığını güvence altına almak ve özgürlüğünü sağlamak amacıyla “Demokratik Özerklik” kavramını ön plana çıkaran bir yaklaşımı benimsemiştir. Öte yandan talep ettikleri anayasal hakların sağlanmaması halinde ise sivil itaatsizlik, isyan ve halk savaşı çıkarma tehdidinde bulunmaktan da kaçınmamışlardır. PKK’nın bu yeni stratejisinde ortaya çıkan bir diğer önemli değişiklik ise kentsel direniş cephelerinin kurulması ve çatışmayı şehirlere taşımak isteğidir (Gürer, 2015, ss.69-71). Buradan hareketle AK Parti hükümeti tarafından başlatılan barış sürecini suiistimal eden PKK, şehirlere militan ve askeri yığınak yapmaya yönelmiş ve kentsel güvenlik ortamında saldırı gerçekleştirebilme kapasitesini artırmıştır.

3.2. Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı

2010-2015 arası dönemde saldırıların gerçekleştiği güvenlik ortamına göre dağılımına bakıldığında saldırıların %79,5’inin kırsal güvenlik ortamında, %20,5’inin ise kentsel güvenlik ortamında gerçekleştiği görülmektedir. Bu anlamda PKK/YPG terör saldırılarının kırsal güvenlik

ortamında yoğunlaşma eğiliminin 2015 yılına kadar devam ettiği görülmektedir. (TAP, 2022) Öte yandan kentsel güvenlik ortamında gerçekleşen saldırı oranında 1994-2010 yılları arası döneme göre %3'lük bir artış olduğu ve PKK'nın 2010 yılından sonra şehirlere militan ve askeri teçhizat yığınağı yapmaya başladığı da ifade edilmelidir (TAP, 2022).

Grafik-20: 2010-2015 Arasında PKK/YPG Saldırılarının Güvenlik Ortamına Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

3.3. Saldırıların Coğrafi Dağılımı

2010-2015 yılları arası dönemde saldırıların coğrafi dağılımlarına bakıldığında ise yine Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Adana, Kayseri ve Çorum'un batısında kalan bölgeler ise 5 yılda toplam 14 terör saldırısına maruz kalarak bu dönemde terör saldırılarından en az etkilenen yerler olmuştur. Saldırıların en çok yoğunlaştığı yerler ise temel de Irak'a sınırı olan yerler olmuştur (TAP, 2022). Teröristlerin Irak üzerinden sızma gerçekleştirerek saldırılarda bulunabilmeleri ve tekrar Irak'a kaçabilmeleri bu noktada saldırıların buralarda yoğunlaşmasının ana nedenidir.

*Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU*

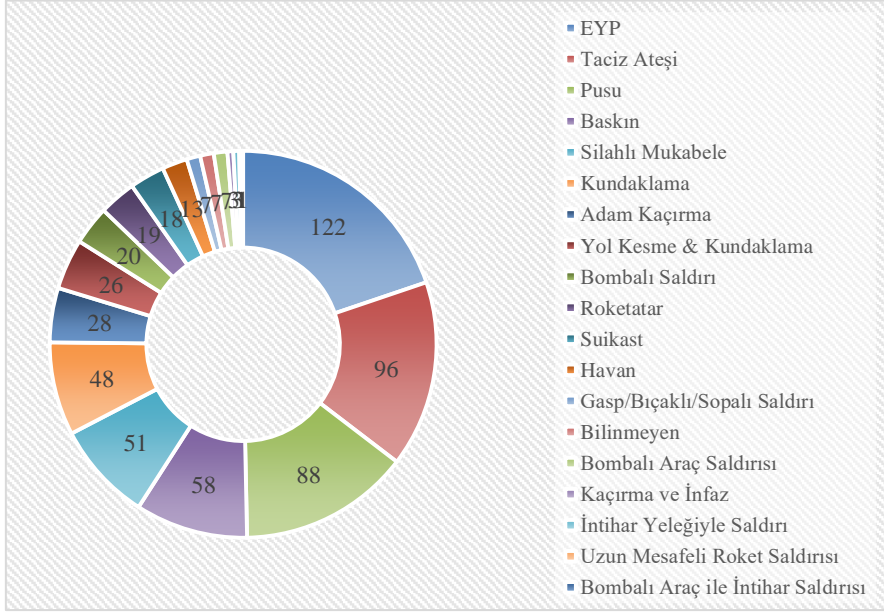
Harita-3: 2010-2015 Arası Dönemde PKK/YPG Saldırıların Coğrafi Dağılımı
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

3.4. Saldırıların Hedef ve Yöntemleri

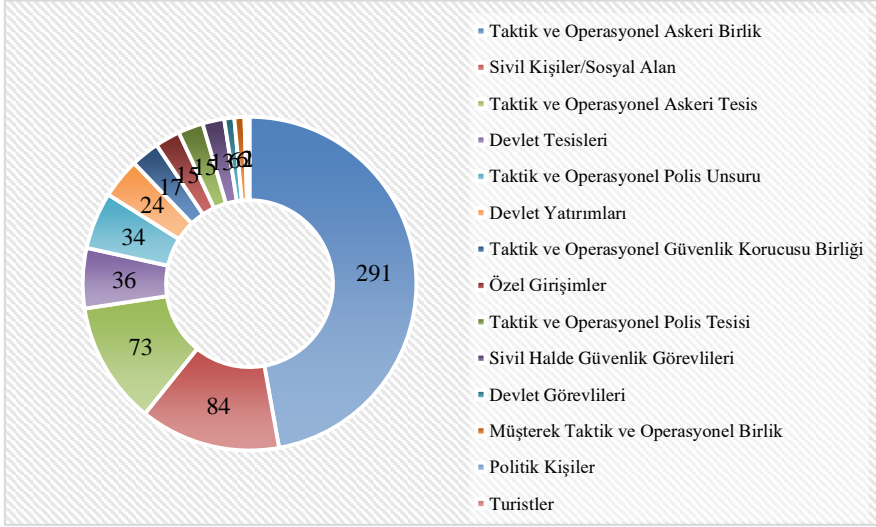
2010-2015 arası dönemde gerçekleştirilen saldırıların türlerine bakıldığında 122 saldırı ile PKK'nın el yapımı patlayıcı saldırılarının bu dönemde en fazla başvurulan saldırı türü olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Daha önce incelenmiş olan 1984-1994 ve 1994-2010 arası dönemlerde en çok başvurulan ilk üç saldırı türü arasında yer almayan bu saldırı türünün, 2010-2015 arası dönemde ilk sırayı alması PKK'nın bu dönemde saldırı stratejilerinde bir değişikliğe gittiğinin ve el yapımı patlayıcılara ulaşma ve yapma kapasitesinin arttığının açık bir göstergesidir. Bununla birlikte bu saldırı türünü 96 saldırıda başvurulan taciz ateşi ve 88 saldırıda başvurulan pusu takip ederek en fazla başvurulan 3 saldırı türü olmuşlardır. Bu üç saldırı türünü ise 58 saldırı ile baskın, 51 saldırı ile silahlı mukabele, 48 saldırı ile kundaklama, 26 saldırı ile adam kaçıрма, 20 saldırı ile bombalı saldırı, 19 saldırı ile roketatarlı saldırı, 18 saldırı ile suikast ve 13 saldırı ile havanlı saldırı takip etmiştir. Bu dönemde gerçekleşen toplam saldırı sayısının 616 olduğu dikkate alındığında geriye kalan 57 saldırı ise çoktan aza sıralı şekilde bombalı araç saldırısı, gasp, intihar yekleli saldırı, kaçıрма ve infaz, bombalı araçla intihar saldırısı, uzun mesafeli roket saldırısı ve bombalı araç ile intihar saldırısı şeklinde gerçekleşmiştir (TAP, 2022).

Grafik-21: 2010-2015 Arası Dönemde Saldırı Tipine Göre Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Öte yandan PKK saldırılarında en fazla hedeflenen yerlere bakıldığında ise yine önceki dönemdeki gibi askeri birliklerin, sivil kişiler ve sosyal alanların ve askeri tesislerin en yoğun terör saldırısına maruz kalan unsurlar olmaya devam ettiği görülmektedir. Bu anlamda bu dönemde gerçekleşen toplam 616 saldırınının 291'inde askeri birlikler hedef alınırken, 84 saldırıda sivil kişiler ve sosyal alanlar, 73 saldırıda ise askeri tesisler hedef alınmıştır. Bunları 36 saldırı ile devlet tesisleri, 34 saldırı ile polis unsurları, 24 saldırı ile devlet yatırımları, 17 saldırı ile güvenlik korucuları, 15 saldırı ile polis tesisleri ve 14 saldırı ile özel girişimler takip etmiştir. Geriye kalan 28 saldırıda ise sivil güvenlik görevlileri, müşterek polis birlikleri, devlet görevlileri, politik kişiler ve turistler hedef alınmışlardır (TAP, 2022). Diğer taraftan bu dönemde Ak Parti hükümeti tarafından başlatılan barış görüşmeleri girişimlerinin bu dönemde meydana gelen saldırı türlerindeki saldırı sayılarına da azalış şeklinde yansıdığı görülmektedir.

Grafik-22: 2010-2015 Arası Dönemde Hedef Tipine Göre Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

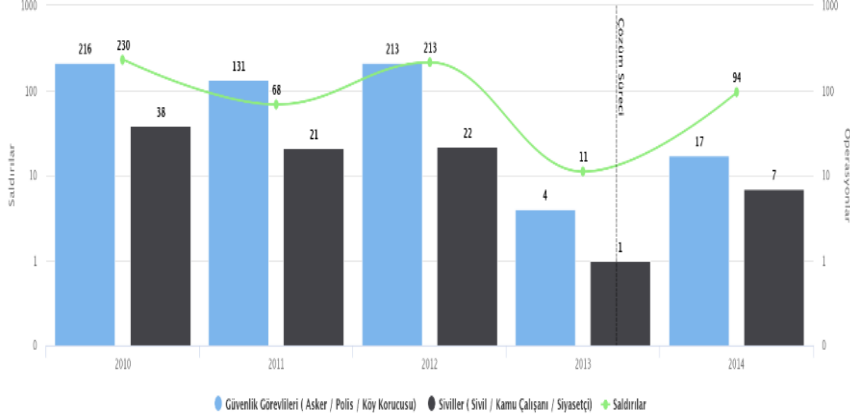

3.5. Zayıflar, Terör Kurbanları ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler

2010-2015 arası dönemde PKK saldırılarında hayatını kaybeden güvenlik görevlisi ve sivil sayısına bakıldığında grafik-23’de de görüleceği üzere 2010’da 216 güvenlik görevlisi 38 sivil, 2011’de 131 güvenlik görevlisi 21 sivil, 2012’de 213 güvenlik görevlisi 22 sivil, 2013’de 4 güvenlik görevlisi 1 sivil ve 2014’de 17 güvenlik görevlisi 7 sivil olmak üzere toplamda 670 kişi hayatını kaybetmiştir. Hayatını kaybedenlerin 581’i güvenlik görevlilerinden oluşurken 89’u sivil kişiler olmuştur (TAP, 2022). Bu bağlamda bu dönemde gerçekleştirilen saldırılarda 1994-2010 arası dönemdeki hedef eğiliminin devam ederek güvenlik görevlilerinin daha yoğun bir şekilde hedef alındığı görülmektedir. 2009 yılında başlayan barış görüşmelerinin 2013 yılında “Çözüm Süreci’ne” evrilmesi bu dönemde gerçekleşen saldırı sayılarını etkileyen en önemli gelişmelerden biri olmuştur. Nitekim 2013 yılında toplamda 5, 2014 yılında ise toplamda 24 kişinin PKK saldırılarında hayatını kaybettiği görülmektedir. Bu zayıflar sayısı diğer dönemlerle ve yıllarla karşılaştırıldığında verilen zayıflar sayılarında, çözüm sürecinin de etkisiyle önemli bir düşüşün olduğu ifade edilebilir.

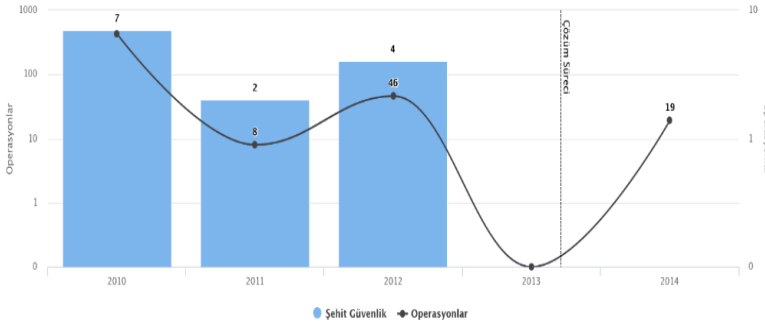

Grafik-23: 2010-2015 Arasındaki Saldırılarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi ve Sivil Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

PKK'ya karşı bu dönemde gerçekleştirilen operasyonlar sonucu hayatını kaybeden güvenlik görevlileri sayısına bakıldığında ise 2010'da 7, 2011'de 2, 2012'de 4 olmak üzere toplamda 13 güvenlik görevlisinin hayatını kaybettiği görülmektedir. 2013 ve 2014 yıllarında ise çözüm süreci nedeniyle sadece 19 operasyon gerçekleştirilmiş olup bu operasyonlarda ise herhangi bir zayıt verilmemiştir (TAP, 2022). İlgili grafik (Grafik-24) aşağıda gösterilmiştir.

Grafik-24: 2010-2015 Arasındaki Operasyonlarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

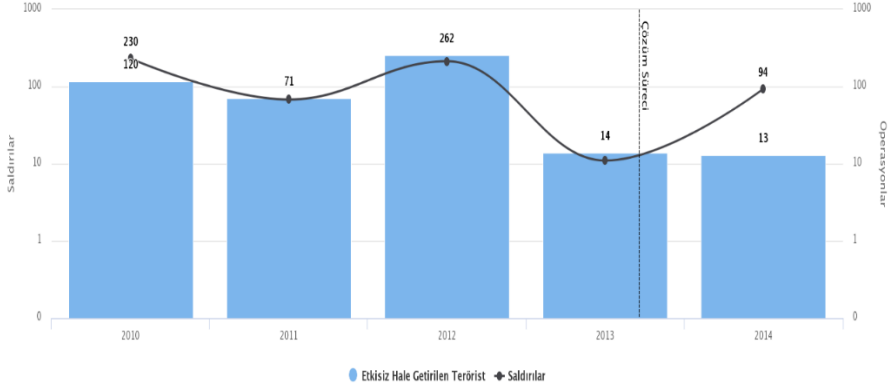

Öte yandan bu dönemde gerçekleştirilen PKK saldırılarında etkisiz hale getirilen terörist sayıları incelendiğinde 2010'da 120, 2011'de 71,

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

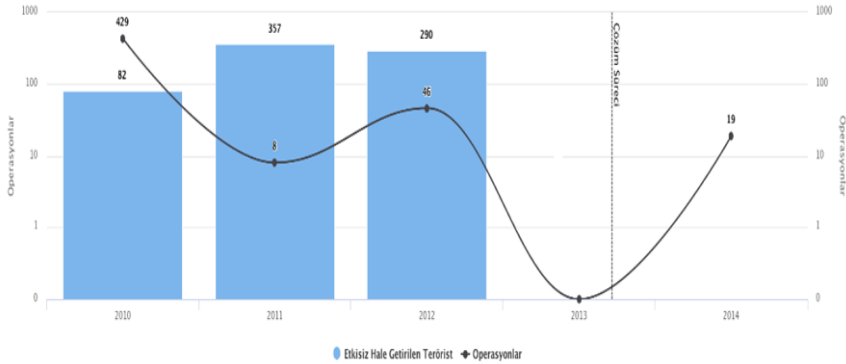
2012’de 262, 2013’te 14 ve 2014’de 13 olmak üzere toplamda 480 teröristin etkisiz hale getirildiği görülmektedir (TAP, 2022).

Grafik-25: 2010-2015 Arasındaki Saldırlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

2010-2015 arası dönemde gerçekleştirilen operasyonlarda ise 2010’da 82, 2011’de 357 ve 2012’de 290 olmak üzere toplamda 729 terörist etkisiz hale getirilmiştir. 2013 ve 2014 yıllarında daha önce de değinildiği üzere çözüm süreci nedeniyle etkisiz hale getirilen terörist olmamıştır (TAP, 2022). İlgili verilere ilişkin grafik (Grafik-26) aşağıda gösterilmiştir.

Grafik-26: 2010-2015 Arasındaki Operasyonlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Bu bağlamda 2010-2015 arası dönemde tüm verilere ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında PKK saldırılarında 480, PKK’ya karşı yürütülen operasyonlarda 729 olmak üzere toplamda 1.209 teröristin etkisiz hale

getirildiği, 594’ü güvenlik görevlisi 89’u sivil olmak üzere 683 kişinin ise PKK terörü nedeniyle hayatını kaybettiği görülmektedir

Terör saldırı sayıları ve zayıflatlar, terör kurbanları ve etkisiz hale getirilen terörist sayılarının diğer dönemlere kıyasla bu dönemde daha düşük seyretmesinde;

- Bu dönemin 5 yıllık bir süreyi kapsamı bakımından zamansal olarak diğer dönemlere kıyasla daha küçük bir dilimi temsil etmesi,
- AK Parti Hükümeti tarafından 2009 yılında barış süreci girişimlerinin başlatılması ve 16 Temmuz 2014’te Resmî Gazete ’de “Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun” yayımlanarak barış sürecinin “Çözüm Süreci” adı verilen bir döneme evrilmesi iki önemli faktör olmuştur (Resmi Gazete, 2014).

4. 2015-2022 ARASI DÖNEM PKK/YPG SALDIRILARI

4.1. Saldırı Sayıları

2015-2022 arası dönemde PKK/YPG, Türkiye'deki hedeflerine ulaşmak için esas olarak çeşitli kentsel isyan taktiklerine dayanan yeni bir stratejiye yönelmiştir. Ancak;

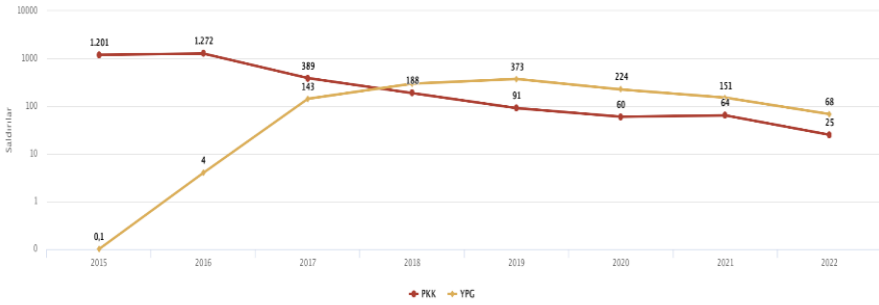
- Şehir savaşında askeri deneyimin olmaması,
- Yükselişini sürdürecekt askeri kapasitenin yetersiz olması,
- Halk desteği ve dış desteğin olmaması ve
- Türkiye'nin yürütmüş olduğu terörle mücadele operasyonları örgütün bu stratejisinin kısa süre içerisinde başarısızlıkla sonuçlanmasına neden olmuştur.

Yine de 2015-2022 yılları arası dönemde PKK/YPG saldırı sayılarında yeniden önemli bir artış olduğu gözükmektedir. Bu bağlamda TAP’ın bu döneme ilişkin verileri incelendiğinde 2015 yılında 1.201 PKK/YPG terör saldırısı kaydedilmişken 2016 yılında bu sayı 1.272’ye çıkmıştır. Ayrıca 2016 yılından itibaren PKK’nın Suriye uzantısı olan YPG’nin saldırı sayılarında da keskin bir artışın ortaya çıktığı dikkat çekmektedir. Zira 2016 yılında sadece 4 YPG saldırısı kayıt edilirken, 2017 yılında bu sayı 143’e çıkmış yani yaklaşık 36 kat artış göstermiştir. YPG’nin gerçekleştirmiş olduğu saldırı sayısı 2018 ve 2019 yılında da artış eğiliminde olmaya devam etmiştir. Hatta 2018 yılında, 297 terör saldırısı ile ilk defa saldırı sayısı bakımından PKK’nın (188) önüne geçmiş, 2019 yılında ise 373 terör

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

saldırısı gerçekleştirerek, aynı yılda 91 terör saldırısı gerçekleştiren PKK'nın terör saldırı sayısından 4 kat fazla saldırı sayısına ulaşmıştır. 2019 yılından itibaren ise YPG'nin gerçekleştirebildiği terör saldırı sayılarında bir azalma eğilimi ortaya çıkmış ve gerçekleştiren terör saldırısı 2020 yılında önce 224'e, 2021 yılında ise 151'e düşmüştür. 2022 yılının ilk 6 ayında ise 68 YPG saldırısı kaydedilmiştir (TAP, 2022). 2016'da 1.272 olarak kaydedilen PKK saldırı sayısında ise bu tarihten sonra ani bir düşüş ortaya çıkmış ve 2017'de 189, 2018'de 188, 2019'da 91, 2020'de 60, 2021'de 64, 2022'nin ilk 6 ayında ise sadece 25 PKK saldırısı kaydedilmiştir. Bu durumun temel sebebi 2015-2016 yılları arasında gerçekleştirilen Hendek Operasyonları ile PKK'nın Türkiye içindeki varlığının bitme noktasına getirilmesidir.

Grafik-27: 2015-2022 Arasında PKK/YPG Yıllık Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

2015 yılından itibaren ortaya çıkan bu değişim tablosuna neden olan bazı önemli gelişmeler bulunmaktadır. Öncelikle PKK terör örgütünün saldırı sayısında 2015-2016 yıllarında ortaya çıkan keskin artışın nedeni Türkiye devleti tarafından başlatılan çözüm sürecinin PKK tarafından şehirlere silah yığınağı yapmak gibi faaliyetlerle suiistimal edilmesi ve devamında çözüm sürecini sona erdiren terör saldırılarına başlayarak sözde 16 ilçe de özerklik ilan etme girişimidir. Şehir hayatına karışan PKK'lı teröristler burada sivilleri kendine kalkan ederek terör saldırıları gerçekleştirmeye başlamışlardır. Türkiye PKK'nın bu girişimine "Hendek Operasyonları" ile karşılık vermiştir. Yaklaşık 6 ay sürerek 2016 yılının haziran ayında tamamlanan Hendek Operasyonları sürecinde 793 güvenlik görevlisi şehit olmuş, 314 sivil vatandaş hayatını kaybetmiş, 4 binin üzerinde güvenlik görevlisi ve 2 binden fazla vatandaş yaralanmıştır. Öte yandan 4 bin 571'i ölü, 716'sı sağ ele geçirilmiş olmak üzere toplamda 5 bin 287 PKK'lı terörist ise etkisiz hale getirilmiş, 2 bin 307 hendek ve barikatın

kaldırılmıştır. PKK'nın bu girişimi ve gerçekleştirmiş olduğu terör saldırıları sonucunda en fazla zararı gören PKK'nın sözde haklarını savunduğunu iddia ettiği ve Kürt nüfusun yoğunlukta olduğu bölge halkı olmuştur. Bu bağlamda 362 bin öğrenci eğitimden mahrum kalmış, 10 bin 300 esnaf olumsuz etkilenmiş, Cizre, Silopi, Sur ve Nusaybin toplam nüfusunun yüzde 22'si göç etmiştir (TAP, 2021).

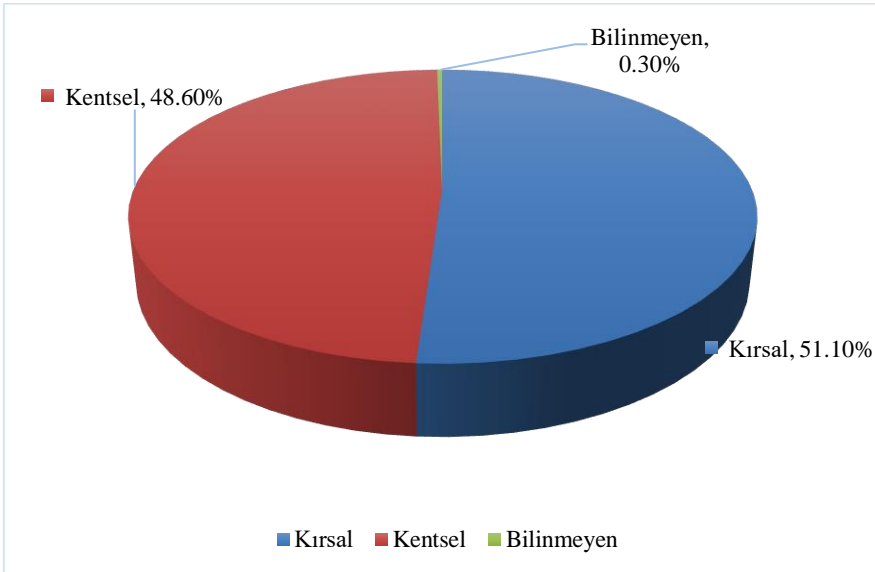
Hendek olayları ve sonrasında başlayan operasyonlarla PKK'nın yurtiçi varlığına büyük bir darbe vurulmuş olup Grafik-27'de görüldüğü üzere PKK'nın gerçekleştirebildiği saldırı sayılarında 2016 yılından sonra önemli bir düşüş yaşanmıştır. Öyle ki bu düşüş sürekli olarak 2022 yılına kadar devam etmiş ve 2022 yılında 6 Haziran itibariyle sadece 25 terör saldırısı kaydedilmiştir. PKK'nın etki kapasitesi ve saldırı sayısı 2016 yılından itibaren önemli ölçüde azalırken PKK'nın Suriye'deki uzantısı olan YPG'nin saldırı sayısı ve etki kapasitesi 2016 yılından itibaren artmaya başlamıştır. Bu karşıt eğilimler 2017-2018 yılının ortasında kesişmiş ve 2018 yılından günümüze kadar YPG'nin terör saldırıları PKK'nın terör saldırı sayılarının üzerinde seyretmiştir. YPG'nin etki kapasitesi ve saldırı sayılarının artmasının arkasında yatan nedenler ise genel anlamda şunlar olmuştur;

- YPG'nin ABD ve diğer batılı ülkelerce sözde DEAŞ ile mücadele ettiği gerekçesiyle önemli miktarlarda parasal ve askeri yardımlar alması
- Türkiye sınırları içerisinde barınamayan örgüt üyelerinin Irak ve Suriye'ye geçmesi nedeniyle buralardaki terörist sayılarının artması
- Türkiye'nin YPG'nin bölgede etki alanını artırması üzerine Suriye'nin Kuzeyinde terörü kaynağında yok etme prensibi ile sınır ötesi operasyonlar düzenlemesi. *(Bu durum operasyon gerçekleştiren Türk askeri unsurlarına taciz ateşi, silahlı mukabele, el yapımı patlayıcı (EYP) saldırısı, roketatarlı saldırı, füze saldırısı gibi saldırı türleri ile saldırı gerçekleştirebilme olanaklarını artırmıştır. Öte yandan Türkiye'nin gerçekleştirmiş olduğu operasyonlar her ne kadar örgütün saldırı sayılarında artış olmasına neden olsa da YPG'nin Suriye'nin kuzeyindeki faaliyetlerinin önüne geçilmesi ve örgütün etki kapasitesinin azalması noktasında oldukça başarılı sonuçlar vermiştir/vermektedir. 2019 yılından sonra YPG'nin de saldırısı sayısında ortaya çıkan düşüş eğiliminin ana nedeni budur. Zira 2019 yılında 373 saldırı gerçekleştiren YPG 2022 yılına gelindiğinde 6 Haziran itibariyle sadece 68 saldırı gerçekleştirebilmiştir) (TAP, 2022).*

4.2. Saldırıların Gerçekleştiği Güvenlik Ortamı

2015-2022 arası dönemde gerçekleştirilen saldırıların güvenlik ortamına göre dağılımına bakıldığında ise önceki dönemlerden farklı olarak kentsel ortamda gerçekleştirilen saldırılarda önemli bir artışın ortaya çıktığı görülmektedir. Gerçekleştirilen saldırıların %48,6'si kentsel ortamda %51,1'i kırsal ortamda gerçekleşmiştir. Yani kentsel ortamda gerçekleşen saldırı sayıları neredeyse kırsal ortamda gerçekleştirilen saldırı sayılarına ulaşmıştır. Kentsel ortamda gerçekleştirilen saldırı sayılarının bu dönemde böyle bir keskin artış göstermesinin ana nedeni ise Hendek olayları esnasında gerçekleştirilen saldırılardır. Dolayısıyla kentsel güvenlik ortamında gerçekleşen saldırıların oranındaki artış bütün dönemi kapsamaktan ziyade 2015-2016 yılları arasındaki yoğunlaşmanın bir sonucudur. Bununla birlikte gerçekleştirilen terör saldırıların %0,3'ünün nerede gerçekleştirildiğine yönelik ise herhangi bir veriye ulaşılamamıştır (TAP, 2022).

Grafik-28: 2015-2022 Arasında PKK/YPG Saldırılarının Güvenlik Ortamına Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

4.3. Saldırıların Coğrafi Dağılımı

2015-2022 yılları arasında PKK/YPG tarafından gerçekleştirilen saldırıların coğrafi haritasına bakıldığında saldırı sayılarında ortaya çıkan

keskin artışın coğrafi anlamda da genişleyen bir görüntü çizdiği görülmektedir. İç Anadolu ve Batı Karadeniz kesimi terör saldırılarından en az etkilenen yerler olurken Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi yurtiçinde gerçekleşen terör saldırılarından en fazla etkilenen bölgeler olmaya devam etmişlerdir. Ancak Türkiye'ye karşı gerçekleştirilen terör saldırıları 2015 yılı sonrasında sınır ötesinde de gerçekleşmeye başlamıştır. Türkiye'nin, güney sınırında bir terör koridoru oluşturulmasına engel olmak ve ortaya çıkacak yeni göç dalgalarını önlemek amaçlarına ulaşmak için terörü kaynağında yok etme stratejileri ile başlatmış olduğu sınır ötesi operasyonlar, ülke içindeki terör saldırı sayılarında önemli bir azalma sağlamıştır (Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı, t.y., s.1). Türkiye'de terör saldırısı gerçekleştirilemez hale gelen PKK/YPG bu durum karşısında Türkiye'nin kontrolünde olan Suriye kuzeyindeki güvenli bölgede Türk askeri unsurlarına ve sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirmeye başlamıştır. Özellikle Suriye sınırları içerisinde YPG tarafından gerçekleştirilen saldırıların bu dönemde önemli sayılara ulaştığı görülmektedir.

Harita-4: 2015-2022 Arası Dönemde PKK/YPG Saldırılarının Coğrafi Dağılımı
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

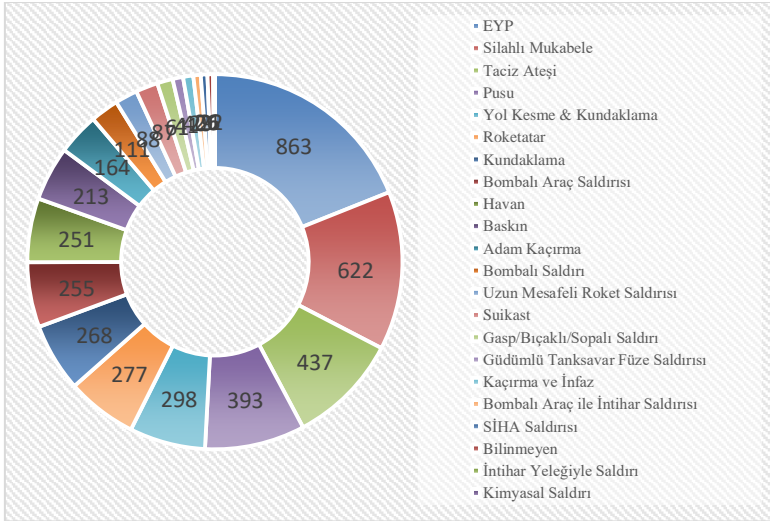

4.4. Saldırıların Hedef ve Yöntemleri

2015'ten günümüze kadar olan dönemde PKK/YPG saldırılarının hedefleri ve saldırı türlerine bakıldığında ilk olarak bu dönemde gerçekleşen

saldırılarda, 2010-2015 arası dönemde olduğu gibi 863 saldırı ile yine en fazla el yapımı patlayıcı saldırısına başvurulduğu görülmektedir. Bu saldırıyı 622 saldırıda başvurulmuş silahlı mukabele, 437 saldırıda başvurulmuş taciz ateşi, 393 saldırıda başvurulmuş pusu, 298 saldırıda başvurulmuş yol kesme, 276 saldırıda başvurulmuş roketatarlı saldırı, 268 saldırıda başvurulmuş kundaklama, 255 saldırıda başvurulmuş bombalı araç saldırısı, 251 saldırıda başvurulmuş havanlı saldırı, 213 saldırıda başvurulmuş baskın, 163 saldırıda başvurulmuş adam kaçırma ve 110 saldırıda başvurulmuş bombalı saldırı takip etmiştir (TAP, 2022). El yapımı patlayıcı saldırısı, silahlı mukabele, taciz ateşi gibi saldırı türlerinde yapılan saldırı adetlerindeki artış, Türk güvenlik güçlerince yürütülen terörle mücadele operasyonlarındaki artış ile ilişkilendirilebilir. Bu dönemde özellikle de Irak ve Suriye'nin kuzeyinde yürütülen sınır ötesi operasyonlar ve bu operasyonlarda kurulan geçici askeri üsler her ne kadar Türkiye'nin terörle mücadelesinde oldukça önemli ve başarılı sonuçlar verse de diğer taraftan PKK/YPG'li teröristlerin askeri birliklere ve askeri tesislere silahlı mukabele, el yapımı patlayıcı saldırısı ve taciz ateşi gibi saldırı türlerinde daha kolay saldırı yapabilme imkânı da sağlamıştır.

Grafik-29: 2015- 2022 Arası Dönemde Saldırı Tipine Göre Saldırı Sayıları
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

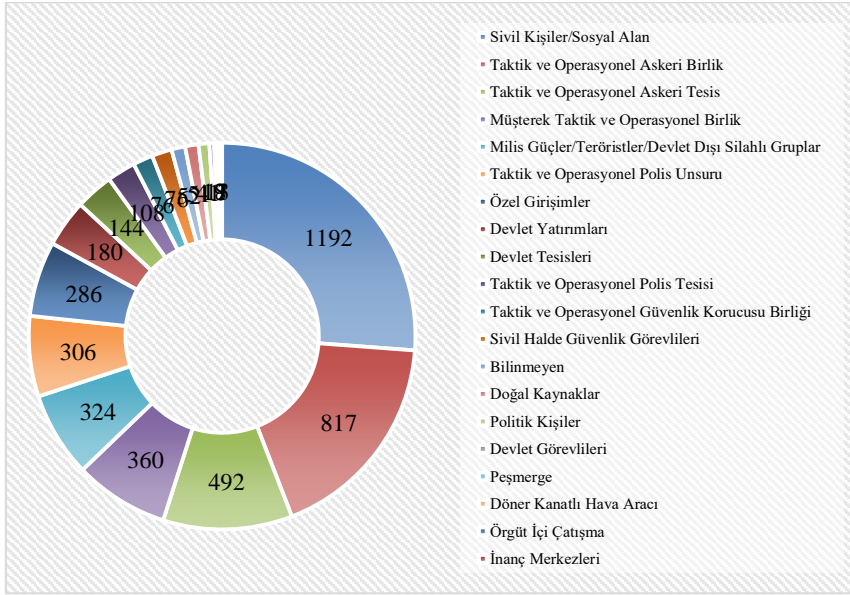

Öte yandan bu dönemdeki saldırıların hedef tipine bakıldığında sivil kişiler ve sosyal alanların 1.192 saldırıda hedef alınarak yeniden ilk sırayı aldığı görülmektedir. İkinci sırada 817 saldırının hedefi olan askeri birlik yer

almıştır. En fazla hedef alınan üçüncü yer ise 492 saldırının hedefi olan askeri tesisler olmuştur. Bunları 360 saldırı yapılan müşterek polis birlikleri, 323 saldırı yapılan devlet dışı silahlı gruplar, 306 saldırı yapılan polis unsurları, 286 saldırı yapılan özel girişimler, 180 saldırı yapılan devlet yatırımları, 144 saldırı yapılan devlet tesisleri ve 108 saldırı yapılan polis tesisleri takip etmiştir (TAP, 2022). Sivil kişiler ve sosyal alanların yeniden saldırı hedeflerinde ilk sırayı almasında, 2015-2016 yılları arasında gerçekleşen hendek olayları ve Türkiye'nin Suriye kuzeyinde inşa etmeye çalıştığı güvenli bölge girişiminin PKK/YPG tarafından boşa çıkarılmaya çalışılması etkili olmuştur. Zira PKK/YPG'li teröristler güvenli bölge sınırları içinde saldırılar düzenleyerek buraların hala güvenli olmadığı algısı oluşturmaya çalışmaktadır.

Grafik-30: 2015- 2022 Arası Dönemde Saldırı Hedef Tipine Göre Saldırı Sayıları
(Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

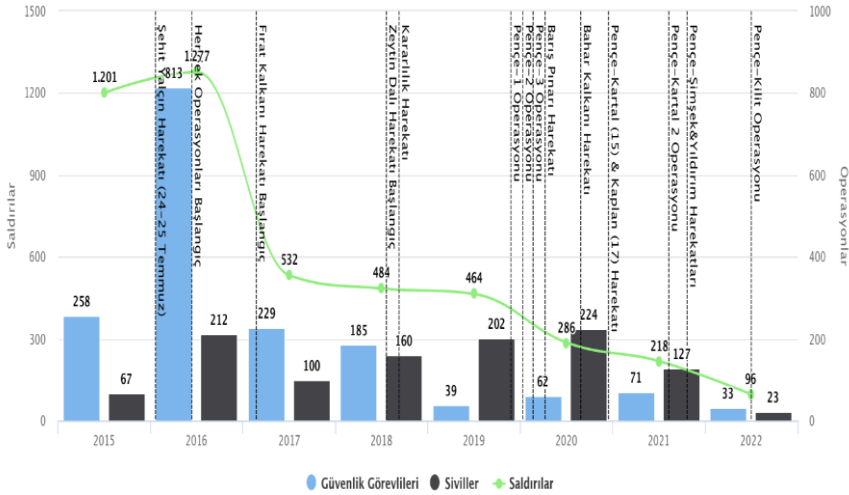
4.5. Zayıflar, Terör Kurbanları ve Etkisiz Hale Getirilen Teröristler

2015 sonrası dönemde PKK/YPG'nin gerçekleştirmiş olduğu strateji değişikliklerinin ve buna bir cevap olarak Türk güvenlik güçlerinin gerçekleştirdiği operasyonlar ile taktik ve stratejik değişikliklerin, bu dönemde gerçekleşen zayıflar, terör kurbanları ve etkisiz hale getirilen

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

terörist sayılarında da önemli bir etki doğurduğu ifade edilebilir. Buradan hareketle 2015'ten günümüze kadar geçen süre içinde hayatını kaybeden güvenlik görevlisi ve sivil sayılarına bakıldığında öncelikle 2015 ile 07.06.2022 tarihleri arasındaki PKK/YPG saldırılarında, 2015'te 258 güvenlik görevlisi 67 sivil, 2016'da 813 güvenlik görevlisi 212 sivil, 2017'de 229 güvenlik görevlisi 100 sivil, 2018'de 185 güvenlik görevlisi 160 sivil, 2019'da 39 güvenlik görevlisi 202 sivil, 2020'de 62 güvenlik görevlisi 286 sivil, 2021'de 71 güvenlik görevlisi 127 sivil ve son olarak 2022'nin ilk 6 ayında 33 güvenlik görevlisi 23 sivil olmak üzere toplamda 2.805 kişi hayatını kaybetmiştir. Hayatını kaybedenlerin 1.690'u güvenlik görevlisi iken 1.115' sivil kişiler olmuştur (TAP, 2022).

Grafik-31: 2015-2022 Arasındaki Saldırılarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi ve Sivil Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

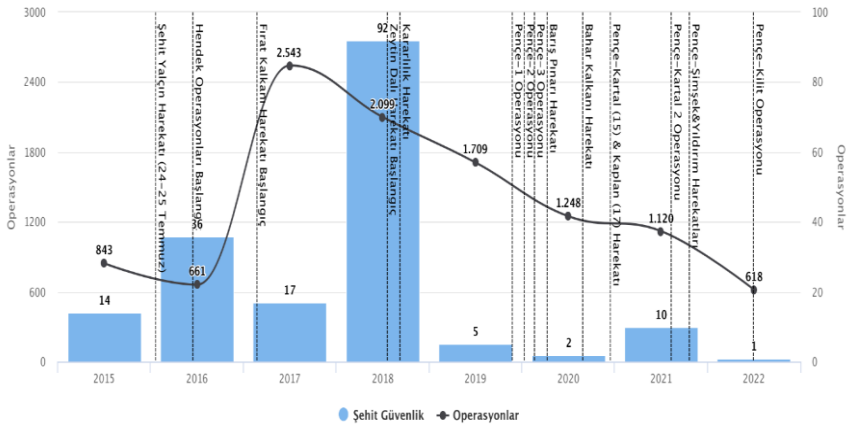

Bu dönemde artan PKK/YPG terör saldırıları ve zayıflar ile terör kurbanları sayıları karşısında çok sayıda önemli operasyonun Türk güvenlik güçlerince devreye sokulduğu görülmektedir. Bu anlamda Hendek Operasyonları (NTV, 2016, p.5) Fırat Kalkanı Harekâtı, Zeytin Dalı Harekâtı, Kararlılık Harekâtı, Pençe Serisi Operasyonları, Kapan Operasyonu, Bahar Kalkanı Harekâtı, (Shaghfi & Alwahaib, 2021, s. 29) Eren Operasyonları (İçişleri, 2022) gibi çok sayıda önemli operasyonu bu dönemde faaliyete geçirilen yurtiçi ve sınır ötesi operasyonlara örnek olarak verilebilir. Bu operasyonlar bir taraftan PKK/YPG ile mücadelede oldukça

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

büyük önem arz ederken diğer taraftan özellikle de sınır ötesinde gerçekleştirilen operasyonlar, teröristlerin Türk güvenlik güçlerine daha kolay saldırı yapabilme imkânı da vermiştir. Nitekim bu dönemde gerçekleştirilen bu önemli operasyonlarda 2015’de 14, 2016’da 36, 2017’de 17, 2018’de 92, 2019’da 5, 2020’de 2, 2021’de 10 ve 2022’de 1 olmak üzere toplamda 177 güvenlik görevlisi hayatını kaybetmiştir (TAP, 2022).

Grafik-32: 2015-2022 Arasındaki Operasyonlarda Hayatını Kaybeden Güvenlik Görevlisi Sayısı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

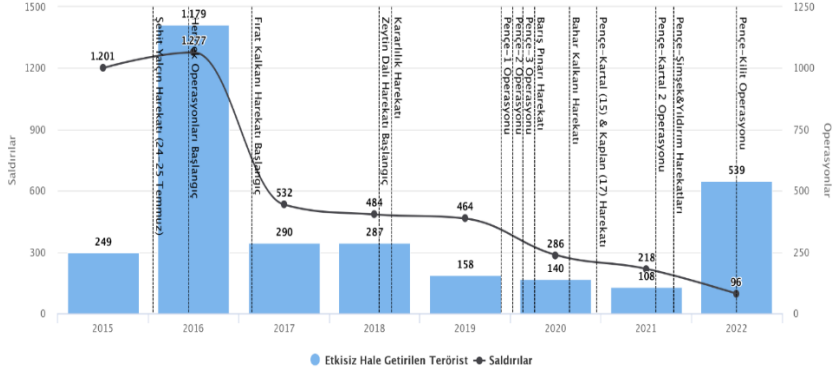

Ancak şunu ifade etmek gerekir ki esasında bu operasyonlar esnasında ve operasyon bölgelerinde hayatını kaybeden güvenlik görevlisi sayıları yukarıda verilen grafikteki (Grafik-32) sayılardan daha fazladır. Ancak bu sayılar operasyon yapılan bölgede gerçekleşmiş olsa da taciz ateşi, füze saldırısı veyahut EYP’li saldırı gibi saldırı türlerinde gerçekleşmiş olduğu için can kayıpları bir önceki grafikte yer alan saldırı esnasında hayatını kaybedenler arasına dâhil edilmişlerdir. Dolayısıyla 2015 sonrası dönemde hayatını kaybeden güvenlik görevlisi ve sivillerin toplam sayısı 177’si operasyonlarda, 2.805’i PKK/YPG saldırılarında olmak üzere toplamda 2.982’dir. Bu kişilerin 1.115’i ise sivillerden oluşmaktadır (TAP, 2022).

Öte yandan bu dönemde gerçekleştirilen saldırılarda ise 2015’te 249, 2016’da 1.179, 2017’de 290, 2018’de 287, 2019’da 158, 2020’de 140, 2021’de 108 ve 2022’nin ilk 6 ayında 539 olmak üzere toplamda 2.950 terörist etkisiz hale getirilmiştir (TAP, 2022).

**Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU**

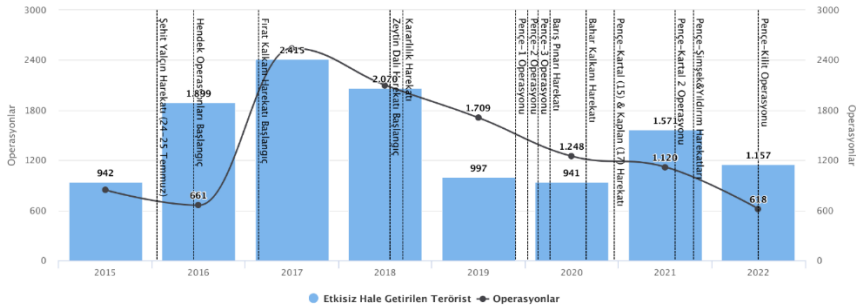
Grafik-33: 2015-2022 Arasındaki Saldırılarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Gerçekleştirilen operasyonlar sonucunda etkisiz hale getirilen terörist sayılarına bakıldığında ise 2015’de 942, 2016’da 1.899, 2017’de 2.415, 2018’de 2.070, 2019’da 997, 2020’de 941, 2021’de 1.571 ve 2022’nin ilk 6 ayında 1.157 olmak üzere toplamda 11.992 teröristin etkisiz hale getirildiği görülmektedir.

Saldırı ve operasyonlar sonucunda etkisiz hale getirilen teröristler bir arada değerlendirildiğinde bu dönemde toplamda 14.942 teröristin etkisiz hale getirildiği görülmektedir. Bunların 11.992’si operasyonlarda, 2.950’si ise PKK/YPG saldırıları esnasında etkisiz hale getirilmişlerdir.

Grafik-34: 2015-2022 Arasındaki Operasyonlarda Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

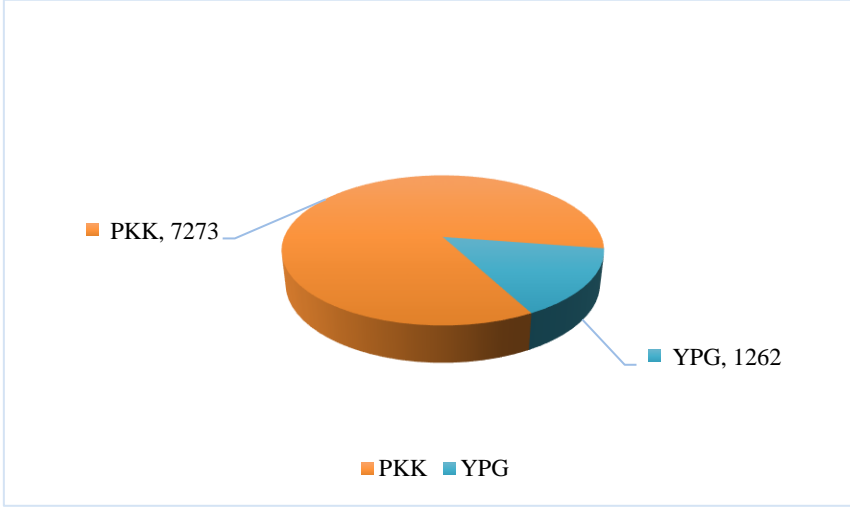

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sonuç olarak genel bir değerlendirme yapıldığında, PKK/YPG terör örgütü ilk terör saldırısına başladığı 1984’ten günümüze kadar geçen 38

yıllık sürede Türkiye, Irak ve Suriye sınırları içerisinde toplamda 8.535 terör saldırısı gerçekleştirmiştir. Bu saldırıların 7.273'ü PKK tarafından gerçekleştirilirken 1.262'si PKK'nın Suriye uzantısı olan ve ilk saldırılarına 2012 yılında başlayan YPG tarafından gerçekleştirilmiştir (TAP, 2022).

Grafik-35: 1984- 07.06.2022 Arasındaki Terör Saldırılarının Örgütlere Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

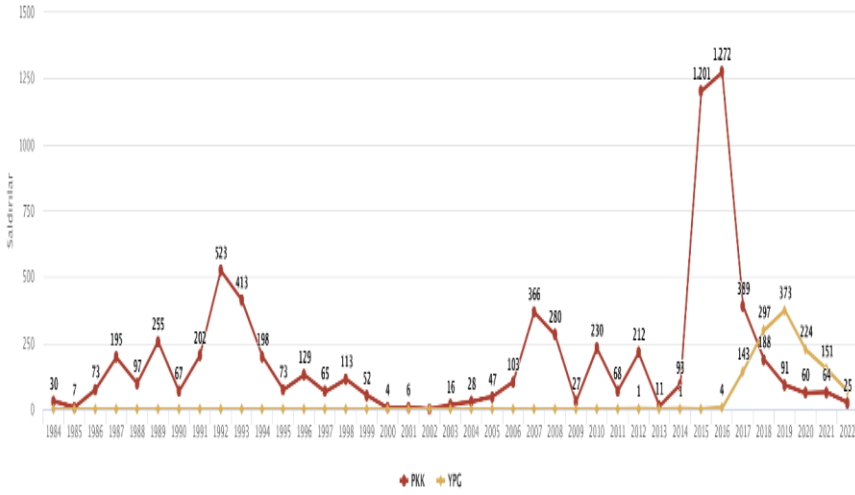

PKK/YPG terör örgütünün saldırıları yıllık bazda incelendiğinde 2018 yılı başlarına kadar PKK saldırılarının YPG saldırılarından fazla olduğu görülürken 2018 yılı başlarından itibaren YPG saldırılarının PKK saldırılarından daha fazla gerçekleşmeye başladığı görülmüştür. PKK saldırı sayılarının 1992 yılına kadar artan bir ivme ile geldiği, 1992 yılında 523 saldırı ile zirve noktasını gördükten sonra Türk güvenlik güçlerince başlatılan yoğun operasyonların bir sonucu olarak 2002 yılına kadar azalma eğilimine girdiği görülmektedir. 1984'ten günümüze kadar olan bu zaman dilimi içinde 2002 yılı, PKK/YPG terör örgütü tarafından hiçbir terör saldırısının gerçekleştirilmediği tek yıl olmuştur. Ancak 2002 yılı sonrasında PKK terör örgütünün saldırılarına tekrar başladığı ve bu saldırıların 2007 yılına kadar sürekli artan bir eğilim gösterdiği görülmektedir. 2007-2014 yılları arasında yer yer artış ve azalışlar meydana gelse de genel anlamda azalan bir ivmeye sahip olan saldırı sayıları, 2014 yılı sonrasında en keskin artışını gerçekleştirmiştir. Öyle ki 2013 yılında 11 olarak kaydedilen PKK saldırı sayısı, 2014'te 93'e 2015'te büyük bir yükselişle 1.201'e ve 2016 yılında tüm yılların rekorunu kırarak 1.272'ye ulaşmıştır. Öte yandan YPG

Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU

saldırı sayısı da 2016 yılından sonra fark edilir bir artış göstermeye başlayarak önce 2017 yılında 143'e sonrasında ise 2018'de 297'ye, 2019'da 373'e ulaşarak kendi zirvesini görmüştür. 2016 yılından itibaren PKK saldırıları, Türk güvenlik güçleri tarafında devreye sokulan yeni operasyonların etkisi ile keskin bir düşüş yaşamaya başlarken, PKK'nın Suriye uzantısı olan YPG'nin saldırı sayılarında bu tarihten itibaren artışların başlaması 2018 yılı sonrasında YPG saldırılarının PKK saldırılarının üzerinde gerçekleşmesiyle sonuçlanmıştır. Öte yandan YPG saldırıları da 2019 yılında zirve noktasını gördükten sonra PKK saldırıları gibi düşme eğilimine girmiştir. Bu bağlamda 2021 yılında PKK saldırı sayısı 64 olarak kaydedilirken YPG saldırı sayısı 151 olarak kaydedilmiştir (TAP, 2022).

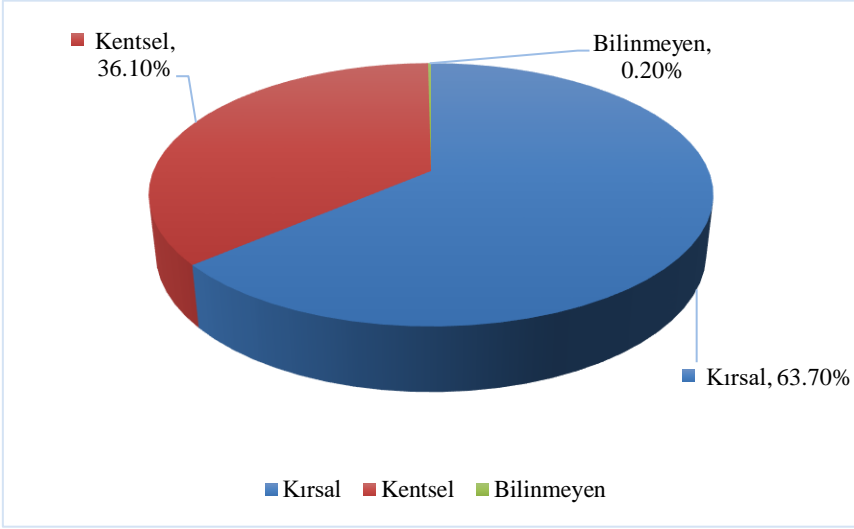
Grafik-36: 01.01.1984-07.06.2022 Arasındaki Saldırıların Örgütlere Göre Yıllık Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

PKK/YPG tarafından gerçekleştirilen tüm saldırıların kırsal ve kentsel güvenlik ortamına göre dağılımına bakıldığında ise saldırıların %63,7'sinin kırsal güvenlik ortamında, %36,1'inin kentsel güvenlik ortamında gerçekleştiği görülmektedir. Saldırıların %0,2'sinin hangi güvenlik ortamında gerçekleştirildiğine yönelik ise herhangi bir veri bulunamamıştır (TAP, 2022). Saldırıların güvenlik ortamına göre dağılımının genel bir değerlendirmesi yapıldığında ise PKK/YPG terör örgütünün kuruluşundan günümüze kadar olan süreç içerisinde hala kırsal alanlarda saldırı kapasitesinin kentsel alanlardaki saldırı kapasitesinden daha yüksek olduğu

söylenbilir. Yani diğer bir ifadeyle PKK/YPG terör örgütü her ne kadar terör saldırılarını kırsal alanlardan kentsel alanlara yaymak istese de günümüz itibariyle henüz bu kapasiteye ulaşamamıştır.

Grafik-37: 01.01.1984-07.06.2022 Arasında PKK/YPG Saldırılarının Güvenlik Ortamına Göre Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Ayrıca saldırıların coğrafi dağılımına bakıldığında ise Harita-5'te görüleceği üzere PKK/YPG terör örgütü saldırı coğrafyasını genişletmeyi başarsa da örgütün Türkiye sınırları içinde gerçekleştirdiği saldırıların çok büyük bir kısmının hala Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmakta olduğu görülmektedir. Örgütün Irak ve Suriye sınırları içindeki saldırıları ise bu ülkelerin kuzeyinde yani Türkiye sınırında yoğunlaşmaktadır. Bu durum Türkiye'nin özellikle de son zamanlarda artırdığı sınır ötesi operasyonlarının ana nedeni olup bu bağlamda ortaya koyulan veriler bu operasyonların gerekliliğinin de bir kanıtı niteliğindedir.

*Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU*

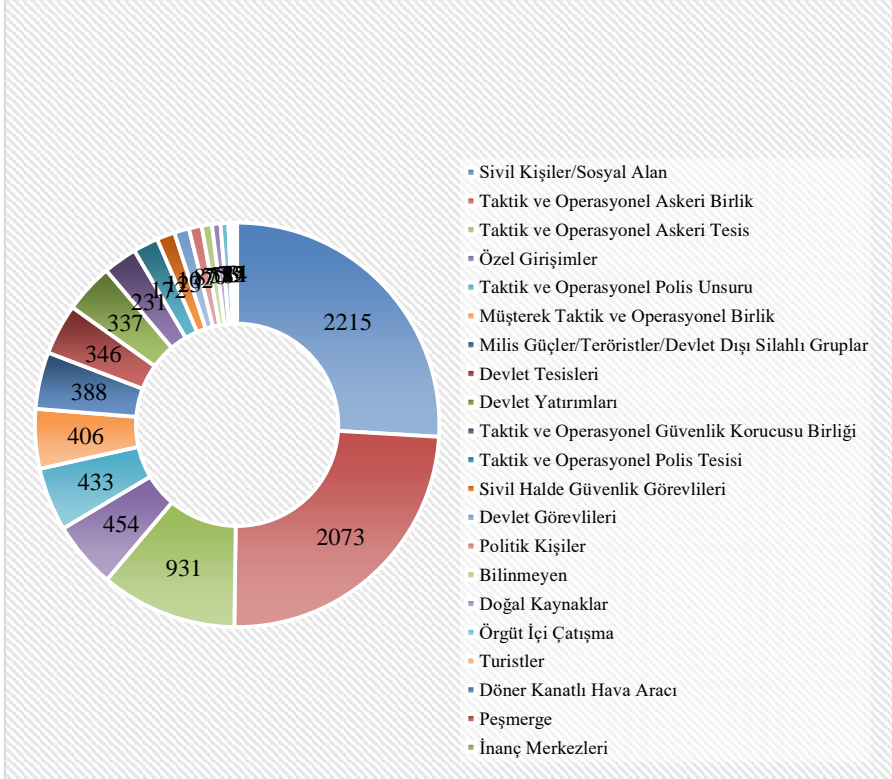
Harita-5: 01.01.1984-07.06.2022 Arasında PKK/YPG Saldırılarının Coğrafi Dağılımı (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Öte yandan PKK'nın kuruluşundan günümüze kadar olan zaman dilimi içerisinde örgüt tarafından gerçekleştirilen saldırıların hedef tipleri incelendiğinde saldırıların nerdeyse yarısının iki hedef tipine yönelik olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu hedefler sivil kişiler ve sosyal alan ile taktik ve operasyonel askeri birliklerdir. Bu anlamda örgütün bir taraftan sivilleri ve sosyal alanları hedef alarak bir korku atmosferi yaratmaya çalışmak istediği, diğer taraftan ise güvenlik güçlerini hedef alarak devleti zayıf ve aciz göstermeye çalıştığı ifade edilebilir. Bununla birlikte sivillerin ve sosyal alanların en fazla terör saldırısı gerçekleştirilen hedef olması, örgütün gerçekleştirdiği saldırıların Türkiye'de Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde, sınır ötesinde ise Suriye ve Irak kuzeyinde yoğunlaştığı verisiyle birlikte değerlendirildiğinde PKK/YPG terör örgütünün sözde haklarını savunma amacıyla kurduklarını iddia ettikleri sivil Kürt nüfusu hedef aldıkları sonucuna götürmektedir. Bu durum ise PKK/YPG'nin aslında iddia ettikleri amaç için faaliyet yürütmediklerinin açık bir göstergesi niteliğindedir.

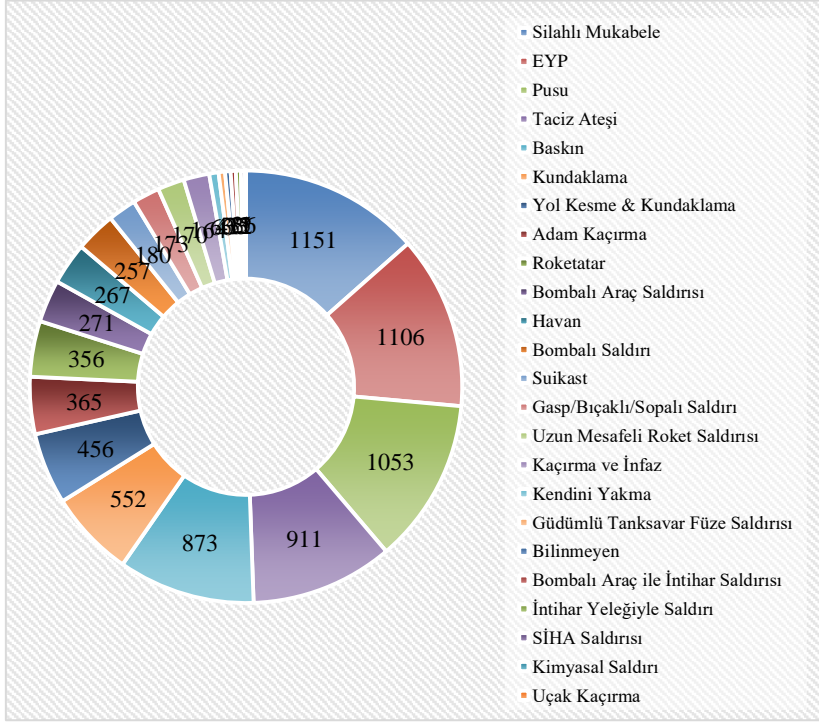

Grafik-38: 01.01.1984-07.06.2022 Arasında Saldırı Hedef Tipine Göre PKK/YPG Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

PKK/YPG'nin bu saldırıları gerçekleştirirken başvurdukları yöntemlere bakıldığında ise 8.535 saldırınının 4.221'inin yani yaklaşık %50'sinin 4 saldırı tipi ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu saldırı türleri, silahlı mukabele (1.151), el yapımı patlayıcı saldırısı (1.106), pusu (1.053) ve taciz ateşidir (911). Bombalı araç ile intihar saldırısı, intihar yelekli saldırı, SİHA saldırısı, kimyasal saldırı ve uçak kaçırma ise en az başvurulan saldırı yöntemleri olmuştur (TAP, 2022).

Grafik-39: 01.01.1984-07.06.2022 Arasında Saldırı Tipine Göre PKK/YPG Saldırı Sayıları (Kaynak: Terörizm Analiz Platformu (TAP) <https://tap-data.com/analysis>)

Son olarak 1984 yılından günümüze kadar geçen sürede, PKK/YPG terör saldırıları ve PKK/YPG kaynaklı terör tehdidinin ortadan kaldırılması amacıyla düzenlenen operasyonlar sonucunda ortaya çıkan toplam bilançolar tablosuna bakıldığında ise; 4.045'i sivil, 6.127'si güvenlik görevlisi olmak üzere toplamda 10.172 kişi PKK/YPG terörü nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Öte yandan yine aynı zaman dilimi içerisinde terörle mücadele kapsamında yürütülen operasyonlarda 33.472 terörist, PKK/YPG saldırıları esnasında ise 5.888 terörist olmak üzere toplamda 39.360 teröristin ise etkisiz hale getirildiği görülmektedir (TAP, 2022).

*Türkiye Terörizm Olayları Platformu Verilerinin Analizi:
PKK Terörünün Etkileri (1984-2022)
Murat YEŞİLTAŞ, Durdu Mehmet ÖZDEMİR ve Sibel KORU*

Tablo-3: 01.01.1984-07.06.2022 Arası Toplam Zayıat Tablosu (Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.)

	Hayatını Kaybeden Sivil ve Güvenlik Görevlileri		Etkisiz Hale Getirilen Terörist
	Güvenlik Görevlisi	Sivil	
1984-1994 Arası Dönem			
Saldırılarda	1470	2095	1413
Operasyonlarda	154		6261
1994-2010 Arası Dönem			
Saldırılarda	1483	746	1045
Operasyonlarda	559		14490
2010-2015 Arası Dönem			
Saldırılarda	581	89	480
Operasyonlarda	13		729
2015-2022 Arası Dönem			
Saldırılarda	1690	1115	2950
Operasyonlarda	177		11992
Toplam	6127	4045	39360

KAYNAKÇA

- Acun, C., & Keskin, B. (2017). *PKK'nın kuzey Suriye örgütlenmesi PYD-YPG (2 b.)*. İstanbul: Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Yayınları.
- Bayraklı, E., Yalçın, H. B., ve Yeşiltaş, M. (2019). *Avrupa'da PKK yapılanması*. İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Yayınları.
- Cereyanlar, T. B. (2017). *Türkiye'de siyasi ideolojiler (4 b.)*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Gürer, Ç. (2015). Aktörün perspektifinden demokratik özerkliğe bakmak: kürt siyasal hareketinin demokratik özerklik yaklaşımı. *Mülkiye Dergisi*, 39(1), 57-92.
- Karaağaç, Y. (2021, Aralık 18). *PKK'nın imaj çalışması: Demokrasi ve ekoloji söylemleri ekseninde KCK sözleşmesi*. Terörizm ve Radikalleşme ile Mücadele Araştırma Merkezi (TERAM). Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://teram.org/Icerik/pkk-nin-imaj-calismasi-demokrasi-ve-ekoloji-soylemleri-ekseninde-kck-sozlesmesi-192> adresinden alındı
- Kardaş, T., ve Balcı, A. (2016). Inter-societal security trilemma in Turkey: understanding the failure of the 2009 Kurdish opening. *Turkish Studies*, 17(1), 155-180.
- Molla, A. (2009). Soğuk Savaş sonrası Körfez krizleri ve Türkiye-ABD-NATO ilişkileri. *Journal Of Management and Economics Research*, 7(11), 29-45.
- NTV. (2016, Şubat 14). *Efkan Ala'dan hendek operasyonları açıklaması*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/7-ilcedeki-son-durumu-acikladi,zm0BHloEIEKn0upRPCXObQ> adresinden alındı
- Öğür, B., Baykal, Z., ve Balcı, A. (2014). *Kuzey Irak-Türkiye ilişkileri: PKK, güvenlik ve işbirliği*. Sakarya: Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORMER).
- Özcan, N. A. (1999). *PKK (Kürdistan İşçi Partisi) Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*. Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (ASAM).
- Resmi Gazete. (2014, Temmuz 10). *Terörün sona erdirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesine yönelik Kanun*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022,

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140716-1.htm>
adresinden alındı

- Shaghfi, H. A. ve Alwahaib, M. (2021). *Türkiye'nin askeri üsleri ve sınır dışı operasyonları 2015-2020*. İstanbul: Anadolu Yakın Doğu Araştırma Merkezi (AYAM).
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (2017). *PKK/KCK terör örgütünün Suriye Kolu: PYD-YPG*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı.
- Tank, P. (2005). Analysis the effect of the Iraq war on the kurdish issue in Turkey. *Journal Conflict, Security & Development*, 69-86.
- Terörizm Analiz Platformu (TAP). (2021, Aralık 14). *Hendek operasyonları*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://tap-data.com/article/hendek-operasyonlari> adresinden alındı
- Terörizm Analiz Platformu (TAP). (2022). *Analysis*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://tap-data.com/analysis> adresinden alındı
- TRT Haber. (2019, Mayıs 28). *Irak'ın kuzeyine gerçekleştirilen büyük hareketler*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/irakin-kuzeyine-gerceklestirilen-buyuk-harekatlar-417275.html> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. (2022, Nisan 15). *Eren operasyonları bitti ilkbahar-yaz döneminde abluka operasyonları başladı*. Erişim tarihi: 01 Haziran 2022, <https://www.icisleri.gov.tr/eren-operasyonlari-bitti-ilkbahar-yaz-doneminde-abluka-operasyonlari-baslatildi> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı. (tarih yok). *Sınır ötesi askeri operasyonlar*. https://www.iletisim.gov.tr/turkce/stratejik_iletisim_calismalari/detayli-ar/sinir-otesi-askeri-operasyonlar adresinden alındı
- Yaycı, C. (2019). Irak'ta yaşanan savaşlar ve Türkiye'ye etkileri. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 15(30), 331-352.
- Yeşiltaş, M. ve Özçelik, N. (2018). *When strategy collapses-the PKK's urban terrorist campaigning*. İstanbul: SETA Publications.